

Jean-Christophe
Grangé

— SNOUBENKY —
— SMRTI —

---

xyz

Snoubenky smrti

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

xyz

Jean-Christophe Grangé

Snoubenky smrti – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Jean-Christophe
Grangé

SNOUBENKY
— SMRTI —

xyz

Megumi

© Editions Albin Michel – Paris 2021

Translation © Jiří Žák, 2022

Cover photos © Bokeh Blur Background, vijaifoon13, railway fx, komkrit
Preechachanwate, Nikita Chicherin, Sergey Kohl, SpaceStudio, Lenore Thymallus,
Alexander Sobol, Africa Studio / Shutterstock.com

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-7683-172-8

ISBN e-knihy 978-80-7683-281-7 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7683-282-4 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7683-283-1 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

I
SNÍLCI

1.

„Všechno se to odehrává jednoho zimního rána, někde na venkově.“

„Poznáváte ten kraj?“

„Ne. Odjakživa žiju v Berlíně a nerada opouštím město.“

„Popište mi tu dívku.“

„Má na sobě uniformu *Bund Deutscher Mädel*, s černou kravatou a výložkami s říšskou orlicí. Vidím jak se mlhou blíží. Říká mi: ‚Přicházím od Hitlera.‘“

„Takhle přímo?“

„Ano. Jako kdyby byl Hitler někdo z rodiny, nebo blízký příbuzný, nevím. Je to absurdní. Během celého snu se dějí zvláštní, nevysvětlitelné věci.“

„Tak to snad chodí ve všech snech, ne?“

Simon Kraus se na ni usmál, aby ji povzbudil. Žena mu úsměv neoplatila. Byla krásná, elegantní a luxusně oblečená. *Jako všechny ostatní.*

„Pokračujte, prosím.“

„Blížila se a já konečně spatřila její obličej. Byla velmi bledá a pleť měla zjizvenou jako od neštovic. Vlasy měla blondaté, žluté... nepříjemné. Nedokázala jsem se na ně dívat.“

„Nepříjemné? Co tím chcete říct?“

„Měly barvu jako... moč. Ve snu jsem si říkala: ‚Ta holka má vlasy v barvě chcanek.‘ Cítila jsem, jak se mi zvedá žaludek.“

Simon si nikdy nedělal poznámky. Mikrofon ukrytý v pracovním nahrával všechna sezení. Ale rád si kreslil křehké portréty svých pacientek.

Tahle byla nová. Výzva pro amatérského kreslíře, jakým byl. Vysoké obočí – falešné (to pravé měla vyholené) – bylo špičaté a zvýrazňovalo celou její tvář, sladká našpulená malá ústa, rozpustilý nos, dlouhé a jemné ruce... *Soustřed' se!*

„Zatímco na mě mluvila, všimla jsem si několika detailů. Za prvé, držela v ruce lopatu. A vedle ní stál vozík. Určitě ho přivezla s sebou. Nebo tedy snad...“

Pořád kreslil, blok nakloněný k sobě, aby neviděla, co dělá. Byl zvyklý na takové příběhy. Lidé obvykle přicházeli do jeho ordinace, aby se mohli svěřovat, popisovat své problémy, neurózy – a hlavně vyprávět své sny.

Simon Kraus byl psychiatr, bezpochyby jeden z nejlepších své generace, rád se však prezentoval jako psychoanalytik. Ačkoliv použití tohoto slova začalo být nebezpečné, dopřávat sluchu bohatým dámám bylo velmi lukrativní.

„Posloucháte mě, doktore?“

Upřeně na něj hleděla svýma šedýma očima, které sice byly živé, ale vypadaly opotřebovaně, omyté jako obložky na břehu řeky. Bezpochyby únava. V roce 1939 spánek v Berlíně nikomu úlevu nepřinášel.

„Poslouchám, madam...“ řekl a podíval se na lístek z kartotéky, „... Feldmanová.“

Chvilku si prohlížela zařízení ordinace. Simon ho vybíral sám, aby se tu pacientky cítily dobře (chodily k němu jen ženy). Stěny vymalované smetanově bílou barvou, „sloní“ křeslo ze světle hnědé kůže, lehátko místo pohovky, tlustý koberec s motivy z Kandinského, na němž měl člověk pocit, že kráčí v oblacích, prosklená knihovna, pro kterou pečlivě vybral svoje doporučovaná díla, a hlavně nádherný secesní kazetový psací stůl, pod nímž měl ve zvyku se potají zovnat.

„Všimla jsem si v tom vozíku hromádky popele. Ve světle rozbřesku tvořila bledou skvrnu, připomínající obličej té dívenky... I přes tu mlhu

vypadalo všechno jakoby seschlé, popel, hlína tečkovaná jinovatkou, kůže toho dítěte... Dokonce i její hlas. Jako kdyby ho vyráběl nějaký zrezivělý mechanismus...“

Simon už skoro dokončil její portrét. *Ucházející*. Zvedl k ní oči.

„Vraťme se k té lopatě. Co ta dívenka dělala s tím... nástrojem?“

„Podala mi ji a přikázala kopat.“

Za touhle scénou Simon viděl jen banální strach, který cítili všichni obyvatelé Berlína. Bylo tomu tak nejen od počátků nacismu, ale už během Výmarské republiky.

Psychiatra zajímalo hlavně to, jak diktatura zapůsobila na lidské podvědomí. NSDAP se nespokojila jen s tím, že kontrolovala mozky v bdělém stavu, vkrádala se rovněž do snů ve formě čiré hrůzy.

„Co jste udělala?“

„Kopala jsem. Kupodivu jsem si zpočátku neuvědomovala, že se jedná o můj vlastní hrob.“

„A pak?“

„Když byla díra dostatečně hluboká, pochopila jsem situaci. Ta holka mě střílí do zátylku a potom vysype obsah toho vozíku na mou mrtvolu. Nebyl to popel, ale nehašené vápno. Přesně v tu chvíli vytáhla pistoli a řekla: ‚Výhodou oxidu vápenatého je, že nenapadá kov. Máte šperky, ne? Zlaté zuby?‘ Chtěla jsem prchnout, ale nohy jsem měla dřevěné jako násadu té lopaty.“

Simon odložil blok. Teď musel tuhle nově příchozí dovést k nějakému východisku – a nehrát si přitom se slovy.

„Víte stejně jako já, že to byl jen sen, Frau Feldmanová.“

Jako by ho vůbec neslyšela. Skoro se dusila.

„Ta holka mě zastřelila a já spadla na dno toho hrobu a... kopala jsem dál, jako bych jí chtěla ukázat, že jsem neskončila, že mě musí nechat chvílku naživu, abych tu práci mohla dodělat... Bylo to přílišné... Já...“

Zmlkla, zašátrala v kabelce a vytáhla kapesník. Osušila si oči a vysmrkala se. Simon jí dopřál čas, aby popadla dech.

„Najednou jsem tu lopatu upustila,“ pokračovala, „a snažila jsem se z té díry vyškrábat. A v tu chvíli se mi rozpadlo tělo.“

„Co tím myslíte?“

„Zlomila se mi páteř vedví. Naprosto jasně jsem slyšela prasknutí a ocitla jsem se tváří k zemi s pocitem, že moje dvě části se chovají nezávisle na sobě, jako když přeseknete žíízalu. Zvedla jsem zrak a spatřila, jak na mě pořád míří tím Lugerem. Poznala jsem ho, takovou zbraň má manžel. Přivřela jedno oko, to otevřené bylo taky žluté.“

Mezi vzlyky se ušklíbla.

„Jako chcanky!“

Na vrcholu snu i ten nejmenší detail mohl být zásadní – *rozhodující*.

„Na co jste v tu chvíli myslela?“

„Na své zlaté zuby!“

Vyrazila přidušený výkřik, pak se schoulila a rozplakala. Simon si všiml, že má na sobě kostýmek, který viděl v Kaufhaus des Westens. To všechno bylo dobré znamení. Při příští seanci se jí musí zeptat na manžela, na jeho kariéru, názory, přesnou výši příjmů...

„Jste Židovka, Frau Feldmanová?“

Vztyčila se, jako by dostala elektrošok.

„Ale... nikdy v životě!“

„Komunistka?“

„Vůbec ne! Manžel je ředitel Reichswerke Hermann Göring.“

Zvedl obočí na znamení překvapení, do něhož vložil i trochu obdivu. Ve skutečnosti už měl všechny informace. Přítelkyně, která mu paní Feldmanovou doporučila, se vyjádřila jasně. Její manžel drží v rukách velkou část německého ocelářského průmyslu.

Co nejlaskavěji se na ni usmál.

„Uklidněte se, Frau Feldmanová, váš sen je jen odrazem obecného strachu vyplývajícího ze současné situace.“

„Co to znamená?“

To znamená, že všichni chcípnem s hlavní Lugeru přiloženou ke spánku, málem odpověděl, ale nasadil speciální výraz „mezi námi“, čímž chtěl naznačit, že nic z toho, co se v téhle ordinaci řekne, se na veřejnost nedostane.

„Vaše mysl je vystavena enormnímu tlaku, Frau Feldmanová. V noci se od svého strachu osvobozuje takovými podivnými scénáři.“

„Mám pocit, že jsem špatná Němka.“

„Právě naopak. Takové sny odhalují vaši touhu žít navzdory všemu v Berlíně šťastně. Opakuji ještě jednou, takhle se očistujete od strachu. Spánek je odpočinek. A sny jsou odpočinkem duše, jejím osvěžením, jestli chcete. Nebojte se.“

Když to říkal, pomyslel si: *Však se dočkáš.* Teď se soustředil na její vyholené obočí. Takový druh koketérie nenáviděl. Na těch oloupaných obloucích vyholeného obočí bylo něco obscénního a zároveň strojeného. Simonovi se líbila přirozená krása. V tomto smyslu byl dobrý Němec, ne tak vzdálený od myšlenek nacistů, kteří měli rádi dívky copaté, sportovně založené a kypící zdravím.

„Promiňte.... Co jste říkala?“ zeptal se a napřimil se v křesle.

„Ptala jsem se, jestli je sezení už u konce.“

Podíval se na hodinky.

„Jistě.“

Rychle si nazul boty, vzal si od ní marky a potom ji doprovodil ke dveřím. Po několika povzbudivých slovech – uvidí se za týden – zanechal manželku ředitele ocelářského koncernu Hermanna Göringa na chodbě. Hlavou mu jako kulka proletěl obraz: kleště trhající zlaté zuby Frau Feldmanové.

Přešel si rukou po obličeji a vrátil se do ordinace. Sáhl do kapsy a vydal z ní klíč na řetízku, spojeném s vestou jako kapesní hodinky, který u sebe neustále nosil.

Opatrně (a pořád se stejným potěšením) otevřel dveře místnosti sousedící s ordinací. Dveře svého tajného království.

2.

Byla to úzká místnost bez oken, obložená dřevem, rozlohou necelých pět metrů čtverečních.

Na kulatém stolku tam trůnil gramofon s nahrávačem, který Simon pouštěl při každém sezení. Všude kolem na stěnách visely poličky, na nichž svoje nahrávky archivoval. Stovky desek skrývaly všechna tajemství jeho klientek. Roky poslechu, péče a vydírání...

Vzal novou desku a zastrčil ji do papírového obalu, na který napsal jméno pacientky spolu se dnem a hodinou seance. Pak ji uložil na správné místo a kousek ustoupil, aby mohl obdivovat svůj poklad: tři stěny plné snů.

Sny byly Simonovou vášní. Svou disertační práci napsal na téma blízcího se spánku a potom se vrhl na psychoanalýzu. Přečetl si všechny dostupné knihy, které tehdy nacisté ještě nestačili spálit. Později, v roce 1934, odjel do Paříže a setkal se tam s největšími specialisty na sny.

Fascinovala ho komplikovanost snů, jejich neskutečná míra imagínace a konstrukce. Jejich spletitost svědčila o člověku a jeho světě. Měl svou teorii: noc a mozek, osvobozený od zákazů a strachů, mohly zachytit skutečnou realitu a plně otevřít podvědomí. V jistém smyslu byly sny věštecké, vždycky viděly to nejhorší a dokázaly proniknout křehkým obranným systémem.

Kdo ví? Ilsa Feldmanová možná skutečně skončí na dně vlastnoručně vykopaného hrobu s kulkou v zátylku...

Během prvních let vlády nacistů se Kraus na toto téma odvážil publikovat několik vědeckých statí – v té době byl dokonce členem Göringova

institutu, v němž se shromáždili vědci, kteří nebyli ani Židé, ani zastánci freudismu. Později se v té vzdouvající vlně hnědých košil choval opatrněji. Přijímal jedině pacientky trpící strachem, které ve svých snech prozrazovaly silné antihitlerovské, tedy antivlastenecké pocity.

Ironií osudu bylo, že se Říše vždycky snažila zjistit, co nosíte v hlavě, a kontrolovat vaši mysl, ale byl to on, kdo se ve své ordinaci nedaleko *Staatsbibliothek* dozvídal tajemství manželek a často nepřímo i tajemství jejich manželů. *Hahaha! Ještěže Hitler žádnou manželku nemá!*

V následujících letech svou teorii upřesnil. Pro Freuda byly sny výlučně sexuální. On s tím nesouhlasil. Jak říkal Otto Gross, geniální psychoanalytik, z něhož se stal bezdomovec a který umřel v roce 1920 při hladomoru: „Jestliže Freud vidí sex všude, znamená to, že málo šuká.“

Sny byly *politické*. Vycházejí z našich vztahů s druhými lidmi, z útlatu a moci. I většina jeho snů vypovídala právě o tom: o bývalém ponižování (a Bůh ví, že ho byla spousta!), které znovu pociťoval ve formě absurdních, symbolických a chorobných příběhů. Každou noc Simon díky otvírání těchto ran prožíval nové martyrium, ale byla to cena, kterou platil za svou vyrovnanost.

Musí vyčistit rány. Během spánku vyplivnout všechnu špínu, která ho pořád ještě dusila.

Simon ve své podstatě neustále toužil po pomstě. Ať si vedl jakkoliv znamenitě, a vůči pacientkám projevoval vášnivou oddanost, zůstával pořád zahořklým cynikem, který si musí s ostatními vyrovnat účty.

Důkaz? Ačkoliv díky honorářům, které dostával za svou lékařskou praxi, si mohl žít komfortně, vesele užíval vymožeností nacistického režimu, bydlel v nádherném bytě, původně patřícím jedné bohaté židovské rodině, a své pacientky vydíral.

Když se nad tím zamyslel, vzpomněl si, že v pět odpoledne má schůzku s Gretou Fielitzovou. Nesmí přijít pozdě.

Přesnost je prvním pravidlem slušnosti mistra vyděrače.

3.

Simon byl hezký. Dokonce velmi hezký.

Ale byl malý. Strašně malý!

Když zvedl hlavu a stoupl si na špičky, troufale tvrdil, že měří sto sedmdesát centimetrů, avšak radši ani nechtěl vědět, o kolik centimetrů podvádí. Zapomněl, kdy se naposledy měřil. Naprosto vědomě to *vytěsnil*.

Osud ho v té redukované postavě však obdařil jinou silou, vůlí. Ve škole, zatímco jeho spolužáci rostli jako z vody, což jemu bylo odepřeno, cítil, jak jeho síla roste jinak, jako kdyby se energie rozvíjela někde hluboko v něm a chystala se explodovat.

Docházelo k dantovským rvačkám, vyprovokovaným vtípkováním na účet jeho handicapu. Jednou dostal na školním záchodě pod širým nebem strašlivý výprask, ale ještě teď si pamatoval na ten pocit osvobození, vítr vanoucí cementovanými chodbami a na křupnutí chrupavky, když nosem narazil do dřevěných dveří... Byl šťastný, že se může prát, že dokáže odhadnout cestu, kterou se musel vydat, aby se cítil živý...

Simon měl malé tělo, ale velkého ducha. Velmi brzy si uvědomil, jak nebezpečným se stal. Už mu nerozbíjeli hubu, protože se báli jeho inteligence. Ještě sice schytl pár ran, to ano, viníci ale dostávali přezdívky, kterých se už nezbavili. Modřiny se vyléčily, řeči se však již nikdy vymazat nedaly.

Jeho situaci navíc zhoršoval jeden nedostatek – byl chudý. To je jen jiný způsob, jak být malý. Toto srovnání mělo ještě jeden vedlejší důvod, proč se zlobil. Často myslel na herce, který se sice taky narodil v chudobě, ale teď rozesmával celý svět, na Charlieho Chaplina. Simon ho před zrcadlem napodoboval (stejně jako Chaplin, i on měl taneční krok), a když si pohrával s hůlkou, v duchu si říkal, že i on se jednoho dne dostane na vrchol.

Během studií byl vždycky nejlepší, aniž musel vynakládat nějaké výjimečné úsilí a pracovat víc než normálně. V té době se taky začal považovat za génia. Před očima však stále měl tu svoji zkurvenou postavu, která ho charakterizovala. „Staň se tím, čím jsi,“ napsal Nietzsche. Určitě byl vyšší než Simon, protože když musí člověk neustále nosit vysoké podrážky a když ho pořád někdo ramenem strká do nosu na každé stanici tramvaje, spíš to znamenalo „čím by se měl stát“, nezávisle na své postavě.

Simon Kraus odjel z Německa a v letech 1934 až 1936 studoval ve Francii. Potom se vrátil do Berlína. V únoru roku 1933 zažil požár Reichstagu, o měsíc později úplné převzetí moci Hitlerovými přívrženci, autodafé knih na hranicích, v roce 1934 Noc dlouhých nožů a Křišťálovou noc v roce 1938... Jediná událost, kterou zmeškal, byly olympijské hry. No dobrá, vnímal tyhle sračky s naprostou lhotejností. Dokonce i teď, když byla válka na spadnutí, na vše zvysoka kašlal. Žil v přesvědčení, že potopu přežije.

Jedna vzpomínka ho charakterizovala naprosto přesně. Když jednoho dubnového odpoledne roku 1933 studoval v knihovně, uslyšel z chodby strašný randál. Práskání dveří, dupot a přidušené výkřiky: „Vyhazují Židy z oken!“ Jediné, co mu v tu chvíli přišlo na mysl, bylo: „Ještěže nevyhazují lidi malého vzrůstu...!“

Právě takové myšlení z člověka udělá monstrum. Sice malé, ale i tak monstrum.

Dobře. Simon se rozhodl otevřít skříň. Musel si pečlivě vybrat oblečení na schůzku s Gretou Fielitzovou. Takže, takže... Rychle přelétl pohledem vlevo pověšenou kolekci kabátů: hnědá alpaka s prošívaným límcem, černý dvouřadý kabát z mykané vlny, gabardénový trenčkot... Ten se pro tuhle roční dobu nehodil. Pak přešel k oblekům. Všechny s prošívanými límci, vlněné, flanelové, plátěné... Samozřejmě šlo o třídílné obleky, s vypasovanou vestou a kalhotami s vysokým pasem, ale zase ne tak vysokým, aby nevypadaly jako lacláče.

Spodní prádlo muselo být mnohem sofistikovanější než normálně. Liboval si ve francouzských modelech, které mu šli nejtalentovanější krejčí – Židé se čím dál hůř sháněli.

Nakonec si vybral tvídové sako a oxfordskou košili se zapínáním ke krku. Široké kalhoty s otevřeným šněrováním, které se nosily na dostihy a byly pořád v módě. Ponižující detail: boty byly upravené, měly vyšší podrážky. Simon už dávno pochopil, že nejlepší způsob, jak kontrolovat vtipy na svůj účet bylo sám si je vymýšlet. Když ležel na interně nemocnice Charité, vymyslel tenhle: „Jaký je rozdíl mezi Josefem Goebbelsem a Simonem Krausem? Goebbels má jednu chromou nohu, Kraus dvě.“

Když se ještě jednou prohlížel v zrcadle v šatně, všiml si, že tóny jeho saka – mechové, podobné mechu nebo koření vřesu ze Skotské vysočiny – připomínají barvu nacistické uniformy. Tím líp, aspoň projde nepozorovaně.

Podíval se na hodinky a konstatoval, že má ještě spoustu času. Vyšel do chodby a zamířil do kuchyně, aby si uvařil kávu.

Byt, větší než šedesát metrů čtverečních, se skládal z jeho ordinace a současně i ze soukromého prostoru. Protože však ze dvou místností udělal ordinaci a čekárnu, jeho soukromí se ve skutečnosti omezovalo na kuchyň, koupelnu a velkou ložnici. To mu bohatě stačilo.

Podobně jako oblečení si Simon pečlivě vybíral i nábytek. Do čekárny se mu podařilo vměstnat palisandrový stůl ve tvaru lyry, dvě světle hnědá kožená křesla a čtvercové svítidlo z matného skla. V ložnici byl mistrovským dílem paraván podepsaný Jeanem Lurçatem. Nic, než to...

Jak si mohl dopřát takový luxus? Jednoduše. Leni Lorenzová, jedna z jeho pacientek, měla za manžela bankéře specializujícího se na „arizaci“ Berlína. Bylo to jednoduché a prosté slovo, označující zabavování židovského majetku, který pak Hans Lorenz nabízel „dobrým Němcům“ za směšnou cenu.

A tak si Simon Kraus mohl pořídit tenhle byt, za který dokonce ani neplatil nájem. Leni ho pak doprovodila do hangáru, v němž nacisté skladovali kořist a v němž předstírali, že jsou mladý pár, který hledá zařízení pro svůj nový byt. Dokonce našli způsob, jak se pomilovat za Lurčatovým paravánem. Něžná vzpomínka.

Psychiatr by se v takové pozici mohl cítit v rozpacích (Leni ho v tom bytě ubytovala, jako to měšťáci dělali se svými vydržovanými kočičkami), ale bylo mu to fuk. Naopak. Duší byl gigolo. Na studia si vydělával jako společenský tanečník – *a kdyby to šlo, neváhal by zajít dál.*

Než odešel z domova, neodolal a znovu se na sebe podíval do zrcadla, tentokrát visícího u východu z bytu. Je pravda, že je hezký! Vysoké čelo, lemované kaštanově hnědými vlasy sčesanými dozadu. Jestli chcete přesný popis, tak byly napomádované, ale napomádované jen lehce a nedbale, jako u domestikované šelmy. Občas mu dokonce neposlušný pramen spadl do čela, jako záblesk geniality, který by mohl projít myslí.

Obočí tvořilo bouřlivý akcent nad očima. Připojte k tomu tmavomodrý pohled, podtržený poetickými kruhy a několika tahy štětcem, vytvářejícím jemné obrysy nosu a smyslných rtů a budete mít představu, jak vypadá po čertech přitažlivá tvář.

Simon si velmi pečlivě vybral klobouk. Jeho šatník byl jeho poklad a sbírka klobouků mistrovské dílo. Vlastnil sérii plstěných stetsonů s okrajem ohnutým dozadu, k tomu plstěné klobouky homburg německé výroby s pověstným žlábkem nahoře. Sbíral je, protože byl díky tvrdým dýnkům o něco vyšší. Dnes si však vzal klobouk, jemuž se říkalo nepsprávně borsalino, model vyrobený z králičí srsti. Sklopil přední okraj a vrhl do zrcadla pohled gangstera.

Rychlým pohybem smetl z ramene smítko a *andiamo!*

4.

Simon Kraus nebyl z Braniborska, pocházel od Mnichova, ale celý život se považoval za Berlínána. Pokaždé, když vyšel z ordinace, cítil až v konečcích nervů krásu tohoto města a jeho výjimečnou atmosféru.

Žil v Paříži a pobýval v Londýně, ale Berlín se svou architektonickou krásou a harmonií prostoru se nedal s ničím srovnat. Bylo tu však ještě něco navíc... Tohle ploché, zatěžkané a zčernalé město ze sebe vyzařovalo zvláštní energii. Říkalo se, že ho postavili na místech, z nichž stoupal pach alkalických hornin, jakési toxické výpary, které jitřily lidské vášně. Kdyby tak měl člověk soudit podle posledních dvaceti let, musel by přiznat, že na tom něco je.

Berlín zažil od konce Velké války všechny výstřednosti, všechny extrémny. Státní převrasy, revoluce, atentáty z hlediska politického; bídu, krátké bohatství a prostopášnost z hlediska lidského. Dnes nacistické pochody hru zklidnily, ale hluk města neutichl.

Simon kráčel po Alte Potsdamer StraÙe a doÙel až na Potsdamer Platz. Vždycky ho tu čekal stejný ðok. Toto velké prostranství pod širým nebem, přistřižené kolejemí U-Bahnu a jeho elektrickými kabely, brázdené auty a koňskými povozy... Domy, které ho obklopovaly, připomínaly hory čnicí nad ocelovým jezerem. Uprostřed cosi jako obelisk s hodinami a prvním semaforem ve městě. Vzadu Vaterland, svou kýčovitou kupolí připomínající italskou baziliku – v budově se nacházely herny, kina i restaurace a dospělí se tam bavili stejně jako děti: elektrické vláčky a miniaturní letadýlka se pohybovaly mezi stoly...

Ačkoli byl slunečný den, Simon se zachvěl, když pozoroval dav – vlny tmavých obleků, krátkých letních šatů (jeho soukromé potěšení) a staří příslušníci *schupo* ve svých lakovaných čepicích. S rozkoší se ponořil do okolního rámusu, cvakání podkov, řinčení tramvajích rachotících na kolejích mezi dlážděním, hukotu automobilů...

Jako obvykle si dopřál pár vteřin a s obdivem se zahleděl na Columbushaus, obrovskou devítipatrovou budovu, celou ze skla a oceli, kterou tady nedávno postavili a jež se tyčila nad okolními starými domy. Nevěděl proč, ale snil o tom, že jednou bude mít v této budově ordinaci. Byl moderní člověk, chtěl přijímat své pacientky v této futuristické skleněné kostce a vůbec by se nezlobil, kdyby odsud vystěhovali těch pár židovských obchodníků, protože jakmile by byli pryč, mohl by si sen splnit.

Na opačné straně náměstí našel mnohem klidnější atmosféru a vychutnával si tam čerstvý vzduch. Na konci léta stačilo udělat pár kroků navíc po širokých chodnících a zajít dozadu za stoleté stromy, aby se přesvědčil, že existuje něco silnějšího než nacistický útlak nebo hrozba další války. Vlahý vítr, tiché šumění listů, blahodárné sluneční paprsky... A lehké stíny tančící na asfaltu valčíc.

Potkal pár žebráků s válečnými kříži (pár jich tady ještě zůstalo, pozůstatky posledního válečného konfliktu) a tlustého muže v bavorském kroji, v krátkých kožených kalhotách a s peřím za kloboukem. Simon se usmál. Tihle lidé mu pořád dokazovali, že Freud měl pravdu. Německá kultura trvala věčně, skautský sen, že všichni touží skotačit v horách v krátkých kalhotách.

Pokračoval po krásné a široké Wilhelmstraße (takové rovné ulice člověk prostě musel milovat) a atmosféra pomaličku houstla. Jestliže člověk v hemžení na Potsdamer Platzu mohl spatřovat obyčejný život, tady na Wilhelmstraße vám ministerstva, administrativní budovy a řada sídel generálních ředitelství připomínaly, že s mocí neradno žertovat.

Za hranicí Prinz-Albrecht-Straße a Anhalter Straße se nacházela čtvrt, vzbuzující čirou hrůzu. Tady se shromáždily nejhroživější síly Říše. Všude vlály vlajky s runami SS, orlicemi a těmi zlověstnými hákovými kříži, které ho rozčilovaly.

Jeho nálada poklesla. Tady se nedalo snít. Tady člověka dohnala tvrdá realita. Válka už byla jen otázkou několika dní. Německo-sovětský pakt

byl poslední padlou závorou, bránící invazi do Polska. Noviny mohly dál vykřikovat, že se Hitler chce za každou cenu válce vyhnout, ale lidi nebyli hloupí a nikdo tomu nevěřil. Už přece vztáhl svoji ruku na Rakousko a pak na region Sudety, tak proč by se zastavoval v půli cesty?

Simon čtvrtí prošel s hlavou vtaženou mezi ramena a sevřeným zadkem. U čísla 8 na Prinz-Albrecht-Straße dokonce přešel na opačný chodník – sídlilo tam totiž gestapo.

Na Wilhelmplatzu konečně mohl začít normálně dýchat. Tady to bylo něco úplně jiného. Nemělo to vůbec nic společného s ruchem na Potsdamer Platzu ani s tíhou na Wilhelmstraße. Tady byla spousta zeleně, modré nebe a velký prostor, lemovaný vysokými a klidně působícími domy.

Stanice Kaiserhof, se dvěma lucernami, mřížemi z tepaného železa a zvláštní kolonádou uspořádanou do kruhu kolem východu z metra, se podobala spíš mauzoleu.

O sto metrů dál v čísle 3-5 na Wilhelmplatzu stál stejnojmenný hotel, a věřte mi, že se svými masivními čtyřmi patry, nekonečnou řadou oken, zdobenými balkony a střešními terasami po italsku se budova pyšně vypínala jako nějaký palác.

Právě tady měl Simon schůzku s Gretou Fielitzovou.

5.

Hotelová hala si v ničem nezdala s exteriérem – vysokými okny dovnitř velkomyslně vpouštěla sluneční paprsky, jako skutečnou stráž světla. Uprostřed se mezi stolky a stupínky zvedaly dvě obrovité zelené rostliny, připomínající Herkulovy sloupy. Tudy se vcházelo do tichého, bohatého a rafinovaného světa.

Do světa v ustavičném pohybu.

Pod křišťálovými lustry se to hemžilo vyšňořenými portýry, hotelovými sluhy v šarlatových uniformách a číšníky ve fracích. Celý ten pestrébarevný svět se míhal mezi stolky a křesly v rytmu pokládaných šálků, cinkajících skleniček a čilých konverzací.

Simon se zastavil a chvilku ten cvrkot pozoroval.

Byli tam zástupci staré pruské gardy s monokly a povýšenými výrazy. Obchodníci v černém, nervózní, usměvaví a energičtí (v této době byznys v Německu jen kvetl). A samozřejmě nacisti ve svých uniformách barvy čerstvého lejna s koženými opasky, které skřípaly jako kožené oprátky kolem krku.

Naštěstí tam byly i ženy.

Tak nenucené, jako byli jejich manželé strnulí, tak usměvavé, jako byli oni nehybní, tak lehké, jako byli oni těžkopádní. V jistém slova smyslu představovaly život, zatímco oni smrt.

Přešel halu a zamířil na terasu, kde se nacházel i bar. Posadil se ke stolku s pocitem, že právě vklouzl do přetopeného vivária, v němž nacisti hráli roli krokodýlů.

Přes prosklenou stěnu mohl pozorovat kolemjdoucí, chodící sem a tam po náměstí. S trochou štěstí uvidí Gretu Fielitzovou přicházet a rozezná její nohy pod sluníčkem ozářenými šaty.

Simon žil pro takové krátké okamžiky. Nejnutnější a nejsilnější v životě. Touha byla tou nejlepší drogou. Objednal si martini, vytáhl pouzdro na cigarety (extra tenké, se zlatými a stříbrnými proužky, značky Cartier: dárek od jedné dobré přítelkyně) a zapálil si jednu cigaretu značky Muratti.

Pomalu do sebe vdechoval kouř a přitom se znovu rozhlédl po uniformách, které ho obklopovaly. Proboha, jak si někdo na sebe může vzít tohle! Hlavně v tomhle horku... Nacisti neměli žádný smysl pro realitu. S těmi svými výložkami, medailemi a pozlacením nevypadali o moc seriózněji než hoteloví pikolící v hale.

Zvedl zrak a zadíval se na voluty kouře vznášející se ve sluncem prozářeném vzduchu. Pořád se z toho nemohl vzpamatovat. Kdyby aspoň ti, kteří je hnali k okraji propasti, byli úžasní a charismatičtí... Zkrachovalý malíř, kulhavec, narkoman a chovatel slepic... buď pozdraven, týme! A to myslel jen na nejvyšší šéfy! Jak kdosi řekl ještě předtím, než se hnědý mor rozšířil po Německu jako rozlitý inkoust: „Opilství je jedním ze základních článků nacistické ideologie.“ Svým způsobem si jejich převzetí moci zasloužovalo obdiv. Jak se to mohlo takové bandě klaunů podařit?

Greta měla zpoždění. Druhé martini. Horko z alkoholu i z přehřáté zasklené místnosti mu začínalo kalit myšlenky. Byl lepší než ostatní? Určitě ne! Věděl, že si dokáže najít své místo v této příšerné společnosti, že si spolu s nimi dokáže hrát na fanfaróna a chvastouna a dokonce si zajistit ochranu prostřednictvím manželek těchto ksindlů. Ochranu, ó, tak křehkou!

Jak dlouho to ještě potrvá?

Dlouho ne. Jeho profese už teď představovala problém. Být psychiatrem v té době v Berlíně nebylo nic pozitivního, natož psychoanalytikem... V roce 1933 byly během autodafé páleny i Freudovy knihy. Nacisté nenáviděli myšlenku, že lze odhrnout lidské podvědomí jako sametový závěs a proniknout ke skrytým tajnostem.

No tak, řekl si Simon a dopřál si novou cigaretu, *žádné černé myšlenky*. Ne v tento krásný slunečný den, kdy tu usrkává martini a čeká na jednu z nejkrásnějších žen v Berlíně, ženu s kabelkou, v níž nese obálku napěchovanou penězi.

Dopil obsah skleničky do dna a objednal si další. Panebože, tři martini, to už je pro začátek trochu moc!

„*Guten Tag*, malý muži.“

Greta Fielitzová stála před ním. Ztratil se v myšlenkách a neviděl ji přicházet. Škoda. Jak předpokládal, měla na sobě jednoduché šaty v pase

zapnuté páskem, z materiálu, který poznal na první pohled: lystav, nemačková látka. Šaty byly... azurové. Takle barva jí šla k pleti, jako slunce k moři.

Hitler, jenž se pletl do všeho, považoval *haute couture* za projev jednoho z mnoha židovských spiknutí a nutil Němky nosit copy a příšerné tradiční kroje. Mohl zvítězit nad Československem, Francií nebo i Ruskem, nikdy však nedokáže vyhrát nad ženami. Berlínanky by nikdy ne nosily *dirndl*.

„Posaď se, prosím,“ zamumlal, vstal a přisunul si židli naproti ní.

Sedla si s hedvábným zašustěním šatů. Byla krásná. V tu chvíli si pomyslel, že i on je „okouzlený smysly“.

Hra slov, obsedantní tik psychoanalytiků.

6.

Jakmile se posadila, otevřela kabelku zdobenou perlami, vytáhla obálku a hodila ji na stůl.

„Ty jsi jen malý darebák!“

„Vynech to slovo ‚malý‘.“

Přehodila nohu přes nohu. Simon zcela jasně rozeznal, jak se pod šaty o sebe třou punčochy a ucítil horko v podbřišku.

Greta prst za prstem svlékla rukavičky a řekla:

„Povýším tě. Jsi hezký darebák.“

„To se mi líbí víc. Co budeš pít?“

Vzal ji něžně za ruku. Hladit na veřejnosti v hotelu Kaiserhof manželku saského aristokrata a nechat ležet na stole obálku s 2000 markami, plody vydírání téhle manželky, nebyla odvaha, ale sebevražda.

„Martini,“ odpověděla a ruku mu nechala. „Nepřepočítáš si to?“

„Věřím ti.“

„Měla bych tě udat manželovi.“

Simon se spokojil jen s úsměvem. Greta za ním zpočátku přišla kvůli (slabým) náznakům deprese. Sklíčenost, nespavost a záchvaty strachu... Podle svého zvyku ji požádal, aby mu vyprávěla své sny.

Okamžitě se posadila ke stolu a začala mu popisovat nedávné noční můry. Všechny protinacistické.

Přes den udatně hrála věrnou manželku hákového kříže, ale v ilegali-
tě spánku se její strachy osvobodily a vyvolávaly nesnesitelné scény, ještě
mnohem příšernější, než se mohly odehrát ve skutečnosti.

Nebyl to zrovna materiál, kterým by se dala mladou ženu vydírat.
Jenomže Greta se rovněž nechala slyšet, že její manžel, pruský hrabě
mající blízko ke straně, upřímně pohrdá Hitlerem a neustále ho nazývá
předzvěstkou, kterou ho obdařil Hindenburg: „Cikánský kaprál“.

Simon jí s nahrávkami v podpaží pohrozil, že bude kontaktovat
gestapo. Greta měla obrovské dilema. Buď se manželovi přizná, že chodí
k psychoanalytikovi, nebo zaplatí a peníze vezme z manželova tajného
fondu.

Zvolila si druhou možnost a dělala to už půl roku.

„Děkuji,“ řekl zdrženlivě.

Vzal si obálku co možná nejpřirozeněji. Ironií onoho okamžiku bylo,
že právě zinkasoval peníze za vydírání manželky nacisty, ačkoliv ho ob-
klopovaly ty odporné uniformy.

„Už jsem ti vysvětloval, že je to součást terapie,“ řekl tím nejlíbezněj-
ším hlasem. „Tohle odškodné je klíč k tvému vyléčení. Sigmund Freud
řekl...“

„*Schnauze!* Jsi jen obyčejný vyděrač!“

„Mysli si, co chceš,“ odpověděl a hrál si na uraženého. „Dělám to pro
tvoje dobro.“

„Dokonce to ani nejsou moje peníze, ale peníze mého manžela.“

„Tím líp.“

„Říkáš hlouposti.“

Naklonil se k ní a znovu ji vzal za ruku.

„Greto, léčím tvoje noční můry, ne?“

„Ano,“ připustila a zatvářila se trucovitě.

„A z čeho pramení tvé noční můry?“

Zvedla hlavu a rozhlédla se kolem.

„Mlč.“

Naklonil se ještě blíž a zašeptal:

„Z NSDAP, miláčku.“

„Říkám ti mlč!“

„A odkud má manžel ty peníze?“

Začala vzlykat do dlaně. Přesně stejný trik, jako s Frau Feldmanovou.

Naštěstí si jich v hluku na terase nikdo nevšiml.

„Jistým způsobem,“ pokračoval medovým hlasem, „mě platí Hitler. Za to, jaké škody napáchal v tvém mozku.“

Osušila si oči.

„Pořád ta tvoje zpropadená logika!“

„Nebud' dětinská,“ řekl a vyndal si další cigaretu. „Ty peníze poslouží vědě. Je to pořád lepší, než je promrhat ve válce, u které hrozí, že se stane největším fiaskem století. A která bude stát miliony životů!“

Greta se odtáhla. V jejím obličejí se přestal zračit smutek a objevila se v něm spíš intenzivní zvědavost.

„V duchu se ptám, jak to děláš, že jsi pořád ještě naživu.“

„Díky své postavě. Chodím mezi kapkami deště.“

„Z kapek budou brzy šrapnely.“

„Nebud' nedočkavá. Ještě jedno martini?“

Přikývla jako kukačka ze švýcarských pendlovek. Ráda se chovala dětinsky, ostatně k dítěti neměla daleko...

Zavolal číšníka a znovu objednal pití. Myšlenky se mu začínaly zvláště toulat.

„Jak se má manžel?“ zeptal se najednou, jako kdyby ji chtěl dál vytrvale provokovat.

„Je úplně bez sebe,“ vydechla. „Ta věc s Polskem ho nesmírně vzrušuje...“

Upil další kapku martini a na jazyku ucítil chuť kofeinu. Vzápětí mu do krku vhrkla žluč.

„Konečně něco, z čeho se mu postaví.“

„Prosím tě!“ okřikla ho. „Dej mi cigaretu.“

Simon jí podal pouzdro a Greta si nervózně jednu vytáhla.

„Proč už ke mně nechodíš na konzultace?“ zeptal se a zapálil jí (zapalovač byl taky pozlacený, taky dárek, ale od jiné přítelkyně).

„Tvoje seance mě přišly draho.“

Greta aspoň měla smysl pro humor. Znovu přehodila nohu přes nohu a znovu bylo slyšet zašustění punčoch. Tentokrát jako kdyby v podbřišku ucítil bodnutí. Alkohol jen znásobil jeho vnímání.

Mladá žena se nechovala smyslně vědomě. Její sexuální atraktivita fungovala jaksi mimo ni... Bylo to něco v poměru jejích údů k tělu, cosi těžkého, co vyvolávalo přitažlivost, stejně přirozenou jako zemská gravitace.

Simon náhle zapomněl na nacismus, na 2000 marek, na místo a hodinu schůzky... Myslel pouze na to, že několik centimetrů od něj se nacházejí její stehna, že by se nejradši mezi ně ponořil, aby je mohl cítit a hladit. Panebože, pouze z představy místa, kde ta stehna končila, kde měla kůži hebkou jako miminko, kterou tak rád kdysi vychutnával, se mu zatočila hlava.

„Přijď zase do ordinace!“ přikázal kategoricky.

„Abych s tebou spala?“

„To je jedno. Ale tobě by to udělalo dobře.“

Cítil, jak se vzdaluje – martini mu zatemňovalo myšlení a začal polykat souhlásky ve větách.

„Kdo přesně jsi?“

„Lékař, který chce své pacienty ošetřovat, jak nejlíp dokáže.“

Když to říkal, uvědomil si, že nežertuje.

„Lékař a vyděrač?“

„Řekněme, že mám dvě profese. Nebo spíš jednu práci a jednoho koníčka.“

„Zajímalo by mě, co z toho považuješ za koníčka...“

Neodpověděl. Zrak mu zalétl naproti k budově kancléřství. Přesně v tu chvíli mu diktatura připadala skoro příjemná. Jakýsi druh neustálého tlaku, jako když se člověk potopí do moře a každá vteřina navíc je vzácnější, zhuštěnější... Všechno se mu v hlavě pletlo. Panebože, to martini!

„Posloucháš mě, nebo ne?“

„Prosím?“

„Copak nechápeš, že tvoje cynické chování, tvoje svádění a hra na operetního zhýralce už dávno vyšla z módy?“

Natáhla ruku a stiskla mu jemně zátylek, jako by byl malý kocourek.

„Probud' se, Simone, dřív, než z tvých trumfů nezbude nic. V koncentračním táboře budeš jen malý mužík sahající k pažbě pistole. A dostaneš s ní přes hubu.“

Simon se zachvěl. Greta měla pravdu, jeho síla se podobala tenkému ledu, který mu začínal praskat pod nohama. A co se týče té jeho slavné ochrany... Jeho imunitu tvořily jen ženy, které vydíral a s nimiž spal. Jenomže paroháči tomu brzy přijdou na kloub.

„A co kdybychom si zašli do hotelu Zara, jako za starých dobrých časů?“

Greta se usmála.

„Je mi líto, miláčku Simone. To už taky vyšlo z módy.“

Vyrazil ze sebe rezignované „ach“, podobající se spíš říhnutí.

„Sejdeme se spíš v Bayernhofu,“ řekla náhle hravě. „Už je to dávno, co jsem nejedla *Kartoffelsalat*.“

Vrátil se jí úsměv a on ji mohl znovu obdivovat. Její panenkovský obličej nadělal spoušť ve vysokých berlínských kruzích, a teď se její tváře podobaly rozžhaveným uhlíkům, které zapalovala v kalhotách všech mužů.

„Platí, Bayernhof,“ kapituloval. „V pátek, v půl jedné?“

„V půl jedné, perfektní.“

Vstala, znovu s tím božským zašustěním.

„Necháš mě mluvit,“ varovala ho. „Trochu míň hloupostí než minule, to by bylo prima. *Auf Wiedersehen.*“

Simon se na ni díval, jak odchází, a necítil přitom žádnou frustraci. V duchu si říkal, že je skutečně intelektuál. Víc než její stehna miloval „myšlenku“, že jí může stehna hladit.

7.

Na zpáteční cestě trochu vystřízlivěl, ale náladu měl pořád dobrou. Cítil v kapse obálku od Greta a jeho fígl mu připadal naprosto skvělý. Vydělával peníze tím, že ty dámy nechával mluvit a pak vydělával ještě víc, když jim sliboval mlčení. *Reden ist Silber, Schweigen ist Gold.* Mluví stříbro, mlčeti zlato.

Aby ještě víc vystřízlivěl, zastavil se u pojízdného stánku a koupil si dva teplé *Wiener Würstchen*. Pikantní berlínskou rozkoš barvy čerstvého masa... S párky v ruce kráčel lehkým krokem vzhůru po Wilhelmstraße. Cítil se tak lehkomyšlně, že dával pozor, aby nešlápl na spáry mezi dlaždicemi na chodníku. Takhle si hrával jako malý kluk. *Když šlápneš na spáru, umřeš...*

Znovu přešel Potsdamer Platz a zmačkaný mastný papír od párků vhodil do popelnice. Tentokrát mu řev na náměstí připadal nesnesitelný. Ucpané tramvajemi, dvoupatrovými autobusy, auty a kočáry se náměs-

tí hemžilo plstěnými klobouky a slamáky, vlnícími se jako pohyblivé body – pointilismus v rytmu staccata. *Tak tak tak...*

Jeho veselí se začínalo měnit v migrénu. Slunce zapadalo kdesi za činžáky a hluk mu dělal rýhy do mozku jako brusle do ledu kluziště...

Jakmile zabočil do Alte Potsdamer StraÙe, zmocnila se ho náhle neblahá předtucha. Greta měla pravdu, tahle ekvilibristika na laně nemohla trvat dlouho. Skutečnost ho zasáhla do obličeje jako rozjetá *Kriegslokomotive*.

Když došel na dohled domova, málem se rozesmál. Mohl by udělat kariéru jako médium... Před domem, v němž bydlel, ho čekala podívána, které se Němci báli ze všeho nejvíc na světě.

Před vchodem stál nádherný mercedes. Opíral se o něj šofér v uniformě SS a kouřil. Pár kroků od něj stál nehybně rozkročený obr v černé uniformě se zářící brigádyrkou na hlavě.

Hahaha! Malý Simon pěkně běhá mezi kapkami deště! Ale no tak! Do lágru s ním, jako se všemi!

Přestal se zajímat o auto a o řidiče a soustředil se na obra s hákovým křížem. Obraz to byl tak dokonalý, že by mohl sloužit jako ilustrace propagační brožury. Blůza přepásaná koženým páskem. Jezdecké kalhoty. Měkké vysoké holínky vyleštěné jako zrcadlo. Dýka SS v pochvě. Na hrudi sportovní medaile SA. A samozřejmě orlice. Všude – na čepici, límci, na přezce opasku...

„Doktor Simon Kraus?“

„To jsem já,“ odpověděl Simon a přitom nedokázal spustit zrak z límcových výložek s runami SS.

„Hauptsturmführer Franz Beewen,“ řekl obr a scvkl podpatky.

Bylo vidět, že si pozdrav nacvičoval před zrcadlem. Simon očekával, že mu řekne obligátní „Půjdete s námi“, avšak muž takřka smířlivým hlasem dodal:

„Můžeme si promluvit ve vaší ordinaci?“

Důstojník mu ukázal oválný kovový zčernalý odznak s orlicí posazenou na hákový kříž. Pod ní se nacházelo číslo. *Gestapo, že? Vzhledem k jeho postavě byl odznak poněkud nadbytečný.*

„Žádný problém,“ odpověděl Simon a krátce vztyčil pravici. Jeho pozdrav se ovšem víc podobal gestu Chaplina než Hitlera.

Když kráčeli nahoru po schodech, Simon se nemohl ubránit jakési nemístné pýše. Dům postavený z opracovaného kamene, portál z těžného železa... Všechno sedělo.

Mlčky kráčeli nahoru. Simon znovu pocítil pýchu nad nádherou domu a nad rafinovaností výzdoby společných prostor. *Chudáku! Je to určitě naposled, co to tady vidíš!*

Když došli do třetího patra, otevřel dveře a poočku se podíval na svého hosta. Napadlo ho, jestli je skutečně tak velký, jak vypadá. Vedle Simona se mohl jakýkoliv vyšší člověk snadno stát titánem.

Chvilku zůstali stát v hale, již byla malá místnost vymalovaná béžovou barvou, s níž ladila světlá podlaha z gabonského dřeva. Jedinou výzdobou bylo několik kreseb Paula Kleea.

Hauptsturmführer na ně chvilku zamyšleně hleděl. Simon toho využil, aby si ho prohlédl pečlivěji. Nejenže byl velký, byl taky krásný. Skutečný árijec, jako by právě vyskočil ze stavebnice Meccano. Železné rysy, neúprosné čelisti, světlé oči, arogantní ústa... S takovým ksichtem vás mohl poslat do koncentračního tábora pouhým kývnutím hlavy.

Nicméně i tento Siegfried měl své nedostatky. Evidentně trpěl ptózou, což byla vada očního víčka, které ponechávalo pravé oko napůl zavřené. Když se na člověka díval, vypadal, jako kdyby na něj mířil svým Lugerem.

„Tudy, prosím.“

Vešli do ordinace. Na obličejích hosta se objevil výraz znechucení, když zjistil, že místnost je zařízená ve stylu art deco a svědčí o přetrvávajícím, řekněme uměleckém, vkusu majitele. Navíc knihovna obsahovala spous-

tu knih, které měly 10. května 1933 shořet na hranici před berlínskou operou.

„Co pro vás můžu udělat, hauptsturmführere?“ zeptal se Simon a posadil se do svého křesla za psacím stolem.

Nedal si nohy na stůl, ale napadlo ho to. První vlna hrůzy pominula a teď, obklopen svými knihami a nábytkem, se znovu cítil silný a nezranitelný. A to nemluvě o martini, které mu pořád ještě kolovalo v žilách a dál mu dodávalo víru ve vlastní supermoc.

Muž v černém neodpověděl, udělal pár kroků po místnosti a prohlížel si každý detail. Gestapo si dávalo na čas.

Když se přiblížil k tajným dveřím vedoucím do místnosti s nahrávkami, Simon zakašlal, aby odvedl jeho pozornost.

„Posadte se,“ naléhal, „prosím.“

Kůže křesla pod gestapákovou vahou bolestně zavržala.

„Znáte Margaretu Pohlovou?“

Simon Kraus ucítil, jak se v něm cosi uvolňuje. Margareta byla jedna z jeho prvních pacientek, trpící chronickou depresí, která za ním ještě čas od času chodívala. Drobná blondýnka s placatým zadkem a malými špičatými ňadry, se kterou taky spal, ale už to bylo déle než dva roky.

„Určitě máte spoustu práce, hauptsturmführere,“ odpověděl a znovu získal pevnou půdu pod nohama. „Já také moc času nemám. Co kdybychom vynechali otázky, na které už předem znáte odpověď?“

Simon spatřil v důstojníkových očích – nebo, abychom byli přesní – v půldruhém důstojníkově oku dvě věci. Tou první byl šok z toho, že takhle může někdo odpovědět na otázku důstojníka SS. A ta druhá byl naprosto nečekáný výraz překvapení. Zřejmě ho varovali: Simon Kraus je osobní psychiatr manželek vysoce postavených mužů. Je tedy nedotknutelný.

Myšlenka, že by někdo mohl být chráněný ženami, připadala muži, jakým byl Franz Beewen, naprosto patetická.

„Odpovězte na mou otázku.“

„Je to má pacientka, ano.“

„Odkdy?“

„Pokud mě paměť neklame, tak od května nebo června 37.“

„A chodí... chodí vás pořád navštěvovat?“

„Teď už ne. Je ve fázi remise. Cigaretu?“

Franz Beewen odmítl krátkým zavrtěním hlavy. Pozoroval Simona s velkým zájmem. Jeho nonšalantní chování, jeho uvolněnost mu zřejmě připadaly pozoruhodné – zejména v současné době.

Kdesi hluboko v jeho vodově zelené panence se dokonce nacházelo jakési zadostiučinění. Simon, který znal ženy, ale taky muže, cítil za tou karnevalovou uniformou a stupidními odznaky hodnosti, že Beewen má rád, když mu někdo vzdoruje.

Simon rovněž vytušil, že má co do činění s elitním příslušníkem Geheime Staatspolizei. Proč za ním poslali tenhle válečný stroj? Co bylo tak důležité?

Jako kdyby gestapák četl jeho myšlenky, zničehonic řekl:

„Margaretu Pohlovou zavraždili.“

8.

Simon Kraus málem spadl ze židle. V Berlíně vraždili spoustu lidí, říkalo se tomu „politika“, ale žena jako Margareta Pohlová se nikdy nemohla ocitnout v jejich hledáčku. Byla stoprocentní árijka, stoprocentně odaná tisícileté říši, manželka gruppenführera SS, někdejšího Göringova druha ve zbrani.

Náhle znovu v duchu spatřil tuhle blondýnku, sotva větší než on, jak se hlasitě směje a jak v hedvábném spodním prádle tančí na posteli ve stylu Anity Berberové. Do očí mu vhrkly slzy. Zlé, leptavé slzy, jako kdyby mu pod víčka vstříkli injekcí solný roztok.

„Zavražděná?“ zopakoval hloupě. „Ale... kdy?“

„Nemůžu vám říct žádné podrobnosti.“

Simon opustil svou polohu „speciální uvolnění“ a opřel se lokty o psací stůl.

„Víte... Tedy, ví se, kdo to udělal?“

Franz Beewen se poprvé usmál. Úšklebek se však spíš podobal pohybu kulečnickových koulí než nějakému lidskému citu. Sundal čepici. Blondaté vlasy měl krátké jako srst a vzbuzovaly touhu po pohlazení.

„Vyšetřování teprve začalo.“

Simon už úplně vystrízlivěl. Zoufale se snažil uspořádat myšlenky.

„Ale... jak ji zabili?“

„Opakuji, že vám nemůžu nic říct.“

Na okamžik ho napadlo, že šlo o zločin z vášně. Margareta nebyla ani věrná, ani cudná, jenomže její manžel, generál, pobývající neustále na vojenských manévrech, na ni zvysoka kašlal. Nepatřil k druhu trápících se paroháčů.

Nový milenec?

Beewen seděl s nohou přehozenou přes nohu a s pobavením si prohlížel Simonovu ordinaci a vybraný nábytek. Jako kdyby ho těšilo, že odpovídá obrazu, který si udělal o tom mužíkovi ve šněrovacích botách se zdobenými špičkami. Simon, to byly psychiatrické žvásty, degenerované umění a zbytečné knihy. On představoval smrt, násilí a moc. Konkrétní svět. Současný svět.

„Navštěvovala vás Margareta Pohlová často?“

„Už jsem vám to říkal. Vždycky jsme naplánovali sezení. Naposled jsem ji viděl před čtrnácti dny.“

„V čem ta vaše sezení spočívala?“

Simon by se mohl odvolat na lékařské tajemství, nicméně to byl nejlepší způsob, jak se rázem ocitnout ve sklepech na Prinz-Albrecht-Straße číslo 8. Tomuhle přemístění se musel vyhnout.

„V povídání,“ řekl vyhýbavě. „Ona se mi svěřovala se svými problémy a já nešetřil radami.“

„Jaké měla problémy?“

Simon si vzal cigaretu. Zapálil si, aby získal pár vteřin na rozmyšlení.

„Trpěla úzkostmi,“ řekl a nervózně poklepal na okraj popelníku.

„Úzkostmi z čeho?“

No, tam, kde teď je, se už nemusí bát ničeho...

„Bála se nacistického režimu.“

„Zvláštní myšlenka.“

„Vám to taky tak připadá? Málem ji zabilo, jak jsem jí to pořád opakoval.“

Poznámka mu uklouzla. Velké černé opásané tělo náhle ztuhlo, jako kdyby se pod uniformou zablokoval mechanismus.

„Mluvila o vztazích s manželem?“

„Samozřejmě.“

„Co říkala?“

Simonovi hlavou prolétla další vzpomínka. V ložnici Margareta poslouchala na gramofonu svou oblíbenou píseň *Heute Nacht oder nie* a tančila bosá na parketách.

„Trpěla jeho chováním. Nikdy na ni neměl čas. Byl pořád na manévrech...“

„Upřesněte to. Co přesně jí bylo?“

„Z jejího pocitu samoty vyplývala ztráta chutě k jídlu, třas, mdloby, záchvaty strachu...“

Gestapák zabořil pohled do Simonových očí. Asymetrie jeho víček mu dodávala zvláštní, dokonce skoro romantický výraz. Něco zahaleného a tajemného, vzhled jednookého piráta.

„Mluvila s vámi o milenci?“

Simon se zachvěl – *tohle je možná past*. Neměl nejmenší potuchy, kam až vyšetřování dospělo. Nevěděl ani, kdy Margaretu zabili.

„Nikdy,“ odpověděl. A bez nějakého důrazu dodal: „Taková ona nebyla.“

Nacistický důstojník krátce přikývl. Nedalo se vůbec odhadnout, co si myslí. Tomu chlapovi by klidně ráno mohla umřít matka a on by se pořád díval stejně necitlivě. To všechno ještě podtrhovala jeho čelist připomínající kovadlinu.

„Víte, čím se zabývala celé dny?“

„Ne. To byste se měl spíš zeptat jejího manžela.“

Beewen se naklonil, opřel se o stůl, čímž vyvolal skřípění kůže i dřeva. I ten obrovský lakovaný stůl vypadal proti němu maličký.

„Musela vám přece říkat, co dělá celý den.“

Simon zamáčkl cigaretu a vstal, aby otevřel okno. Aby vyvětral pach cigaretového kouře. Anebo spíš proto, aby uvolnil napětí vládnoucí v místnosti.

„Nechci pomlouvat mrtvou osobu,“ řekl a předstíral rozpaky, „ale Margareta vedla zahálčivý a nezajímavý život manželky bohatého muže.“

„Co tím myslíte?“

Simon si šel zpátky sednout.

„Kadeřník, nakupování, péče o tělo... Často se scházela s kamarádkami na čaj.“

„Říkali mi o nějakém klubu...“

„Ano, to je pravda, byla členkou klubu Wilhelm. Je to jakýsi literární, nebo spíš módní salon. Jeho členky se scházejí každé odpoledne v hotelu Adlon.“

Beewen se znovu opřel do křesla.

„Připadala vám Frau Pohlová během vašeho posledního setkání nervózní nebo vystrašená?“

„Už jsem vám říkal, že to bylo obsahem našich sezení.“

„Nedělejte ze sebe idiota. Připadalo vám, že se bojíte něčeho konkrétního? Někdo jí vyhrožoval?“

„Ne, pokud vím, ale...“

Tenhle výslech měl jediný smysl, začal mu brnkat na nervy. Obvykle to byl on, kdo kladl otázky.

„Možná byste mi mohl sdělit pár podrobností, co se týče jejího úmrtí. Kdybych věděl, co se stalo, mohl bych líp odpovídat...“

„Nemám povolení sdělovat žádné informace.“

Hauptsturmführer spojil prsty na přehozených nohách. Měl velké a suché ruce, tisíckrát pořezané. Ruce venkovana, ovšem taky člena SA, který musel rozbíjet huby, lámat ruce, vytloukat okna a všechno, co bylo v dosahu jeho pěstí, než ho povýšili do řad gestapa.

Simon si všiml, že nemá žádný přízvuk. Jablko nikdy nespadne daleko od stromu. Pocházel z venkova, to ano, ale nedaleko Berlína. Sám Simon se přitom dlouhá léta marně snažil zbavit svého stupidního bavorského přízvuku.

„Jestli tomu dobře rozumím,“ pokračoval host, „oběť k vám v posledních dvou letech pravidelně chodila. Vyprávěla vám o svých osobních problémech, o svých obavách, pochybnostech a já nevím, o čem všem ještě. Jestli v Berlíně existuje někdo, kdo zná její soukromí, pak jste to vy.“

„Ještě jednou opakuji, Margareta trpěla špatnou životní adaptací... a to dlouhá léta. Nikdy jsem ji neslyšel mluvit o nějakých výhrůžkách nebo o někom, koho by považovala za hrozbu.“

„Zkuste se zamyslet.“

Simon si zapálil další cigaretu a zvedl hlavu, aby dal najevo, že přemýšlí. Ve vedlejší tajné místnosti se nacházela řada desek nahraných během všech schůzek s Margaretou od roku 1937.

„Opravdu ne, je mi líto. Na nic si nevzpomínám.“

Většina „problémů“ Frau Pohlové si nezasloužila ani označení neuróza a vlnovky její duše ničím nepřekračovaly existenciální muka opuštěné ženy. Jejím jediným nepřitelem byla nuda – a ona s ní bojovala nutkavým

nakupováním, koktejly, které do sebe lila už od čtyř hodin odpoledne, a taky několika milenci, kteří ji více či méně dokázali rozptýlit. Včetně jeho samotného.

Simon se vrátil k první myšlence, nebo spíš k té druhé. Jak skotačila křížem krážem po celém Berlíně a spouštěla se s kdekým, mohla možná narazit na někoho špatného.

„Nikdy jste ji neslyšel mluvit o mramorovém muži?“

„Prosím?“

„O mramorovém muži.“

„Co tím myslíte? Nějakou sochu?“

Franz Beewen vyčerpaně vzdychl. Bylo to poprvé, kdy projevil nějakou lidskou reakci. Náhle se výraz v jeho obličeji změnil, nebyl tak tvrdý, byl... živější.

„To je jediná stopa, kterou máme,“ připustil. „Několikrát manželovi říkala o mramorovém muži. Jako by se ho bála...“

„Nic víc neřekla?“

„Ne, nechtěla uvádět žádné jiné podrobnosti,“ dodal. „Jen opakovala, že z něj má strach. Velký strach. Ale z čeho přesně, to nevíme...“

Simon nenaléhal. Doufal, že kerberos už konečně vypadne. Chtěl zůstat sám. Zatančit si valčík se vzpomínkami. Usrkávat přitom starý koňak a představovat si Margaretu za zvuku písní Mischy Spolianského.

Jako kdyby na něj byl Beewen napojený, spontánně vstal. Psychiatr nevěřil síle své telepatie, aspoň ne v tomto okamžiku; spíš to byl příklad synchronizace, jak ji popisoval Carl Gustav Jung.

Hauptsturmführer, který už teď vypadal trochu uvolněněji, vzal Simonovo pero a napsal na vizitku své jméno a služební číslo.

„Přemýšlejte, Herr Kraus. Přečtěte si znovu své poznámky a zkontaktujte mě.“

Psychiatr nemohl než přikývnout. Pod víčky ho páliło a nebylo to jen cigaretovým kouřem.

„Neobtěžujte se. Cestu znám.“

Simon sledoval impozantní postavu, jak kráčí ke dveřím a jak se pod ní třese celá místnost. Nikdy k němu takové návštěvy nechodily. Obvykle se tu objevovaly vlněné úplety, kožešinové límce a hedvábné punčochy.

Počkal, až uslyší klapnout dveře, a potom šel zavřít okno. Obr nastoupil do mercedesu – nebo ho spíš mercedes „obklopil“ – to byl správnější výraz. Sledoval, jak se auto vzdaluje, a dovolil si úsměv. Zase měl navrch. V rukávu držel trumf.

Mramorový muž? Samozřejmě, že ho znal. Margareta mu o něm říkala několikrát. Ale Franz Beewen mohl obrátit nohama vzhůru celý Berlín, a stejně by ho nikdy nenašel. Jediné místo, kde byla tahle kamenná postava častým hostem, byla Margaretina hlava. Mramorový muž se jí zjevoval jen ve snu... Podobně jako Golem, o němž se zase zdálo často jemu.

Kraus však disponoval ještě jedním poznatkem, který byl možná důležitý. Margareta Pohlová nebyla jediná, koho zasáhl tenhle syndrom. Několik dalších pacientek mělo podobné noční můry. Analyzoval tento fakt jako nákazu nacistickým režimem nebo přímo Adolfem Hitlerem. Ale proč socha? Z mramoru? Simon se přikláněl k názoru, že měšťačky si tuto představu ukládaly do paměti a pak ji recyklovaly ve snech.

Pochyboval, že tohle stvoření, vzniklé kdesi v podvědomí, má něco společného s vraždou malé Pohlové, přesto stálo za to, aby se jím trochu zabýval.

Dlužil to své mladé milence. Té, která zpívala *Heute Nacht oder nie* svým dětským hláskem.

9.

Franz Beewen nenáviděl takové malé grázly. Parazity. Gigoly. Degenerované doktory.

Krásná držka, to ano, avšak na těle loutky. A tenhle prcek s ním bude jednat spatra? Bude ho považovat za burana? Kdyby záleželo jen na něm, zabil by ho, hned, v tom měšťanském bytě plném nepochopitelných věcí (případal si tam jako na výstavě zvrhlého umění, které utnul v roce 1937).

Ne, takoví paraziti nemají místo v tisícileté říši. Tyhle pokřivené mozky vedly jen prostopášný a hříšný život. *Svinští intelektuálové*. Pro nový svět byli jako lepra. Příliš přemýšleli, překrucovali smysl života a už vůbec neslyšeli tlumený, přirozený a zásadní tlukot země...

Ten trpaslík mu neřekl všechno – například bylo naprosto jasné, že o mramorovém muži už slyšel. To nevadí, on se tam stejně vrátí. Zopakuje otázky, vystaví psychiatra tlaku a vymačká z něj všechnu šťávu, jako ze shnilého ovoce. A nesmí zapomenout prohledat jeho ordinaci od sklepa po půdu, až tam ten chlap nebude.

A jestli nezíská nic po dobrém, tak mu zmaluje držku. Beewen si zasloužil svou hodnost, ze síly svých rukou neztratil nic.

„Jedeme do Brangbo, hauptsturmführere?“

Ani se na řidiče nepodíval.

„Do Brangbo, ano.“

Když poprvé nastoupil do Mercedesu Benz 170, málem si ucvrnknul do kalhot. Kov a kůže, to byly konkrétní výsledky jeho úspěchu, kariérního postupu a moci.

Teď si toho už skoro nevšimal. Člověk si zvykne na všechno, dokonce i na uskutečnění svých snů. Snů, jichž dosáhl se zařatými zuby, s rukama sevřenýma v pěst a se vztekem v srdci.

Už mu zůstávala jen jediná etapa, aby dosáhl svého cíle, teď mu však na krku přistál tenhle případ.

Ten napomádovaný pitomec si vůbec nedokázal představit rozsah té spouště. Margareta Pohlová totiž nebyla první. V pátek 4. srpna našli tělo Susanne Bohnstengelové, sedmadvacet let, na Muzejním ostrově. Měla rozpárané břicho. Byla rozkuchaná. A bosá.

Zpočátku případ svěřili kripo (*Kriminalpolizei*), ale kvůli nedostatečným výsledkům a taky proto, že se našla další mrtvola, případ odebrali policistům z kriminálky a předali ho gestapu.

A tak to spadlo na něj, na Franze Beewena, který v tomto oboru neměl vůbec žádné zkušenosti. Na gestapu nehledali kriminálníky, vymýšleli je. Vyšetřovací spisy vyráběli v klidu kanceláři a pak zatýkali viníky, kteří byli prvními, kdo se divil, čím vším se provinili.

Jenomže tentokrát to bylo jiné. Ulicemi Berlína se potuloval skutečný vrah a zabíjel manželky vysoce postavených nacistů. A Beewena pověřili jeho vypátráním. *Scheiße!*

Jízda do Brangbo zabere dobrou půl hodinu. Pohodlně se zabořil do sedačky a začal si případ rekapitulovat.

Takže: 4. srpna našli mrtvolu mladé ženy na severní špičce Muzejního ostrova, ve čtvrti Kölln, na břehu Sprévy. Tělo leželo na Am Kupfergraben na nábřeží naproti Bode-Museum, na západním břehu řeky.

Nebylo těžké oběť identifikovat. Byla oblečená a kabelka ležela vedle těla. Susanne Bohnstengelová, rozená Scheydtová, narozená v roce 1912 v Ansbachu, ve vládním obvodu Mittelfranken v Bavorsku. Manžel Werner Bohnstengel byl dodavatelem náhradních dílů pro německou armádu, wehrmacht. Měl velmi blízko k vedení SS.

Hauptmann Max Wiener z kriminálky, který případ dostal jako první, se pustil po rodinné stopě. Obrátil celou čtvrt' vzhůru nohama, hledal svědky, kontroloval propuštěné vězně (ačkoliv v té době se člověk snadněji dostal do vězení, než ven) a rozvířil bahno v prostředí městských zločinců.

Paralelně probíhala pitva, při níž se zjistilo, že mladá žena utrpěla vážná zranění. Na krku měla zející ránu. Zbraň (nůž nebo dýka) jí přeřízla jugulární žílu a zevní karotidu, stejně jako hrtan a štítnou žlázu.

Oběť zemřela na masivní krvácení z těchto řezných ran, nicméně měla na sobě ještě další zranění. Z množství ran na levém boku se dalo

usuzovat, že se bránila, ačkoliv ji vrah držel předloktím za hlavu – rány dosahovaly až do podpaží. Na vnitřní straně prstů obou rukou měla rovněž hluboké řezné rány. Některé články visely jen na kousku kůže – musela nejspíš oběma rukama chytit čepel, která je zmasakrovala.

Vrah se nejvíc vyřádil na dutině břišní. Široká řezná rána vedla šikmo zleva přes bránici a pokračovala až k pravé kyčli. Dvě ne tak hluboké rány ve stejném směru dokazovaly, že vrah to vyzkoušel několikrát, než se mu podařilo zabořit zbraň až po střenku a doslova rozříznout břišní dutinu oběti na dvě části.

Soudně-lékařské analýzy prokázaly, že vrah provedl další a mnohem podivnější mrzačení. Rozřízl jí podbříšek a vyřízl reprodukční orgány, po nichž se poblíž mrtvolky nenašly žádné stopy. Odebral jí vaječníky, dělohu s děložním čípkem a vnější rodidla jako celek.

Za těchto okolností se nedalo určit, jestli byla oběť znásilněna, či nikoliv, ale Wiener se přikláněl ke scénáři bez znásilnění. Vrah si to užíval nožem, nikoliv pohlavním údem. V dobách služby u SA nebo v *Unterwelt* – v podsvětí – Beewen takové chlapy znal.

Wiener začal vyšetřování s velkým očekáváním. Hodně se spoléhal na novou laboratoř soudního lékařství v Berlíně, na Národní chemický ústav, na oddělení chemie v Ústavu soudního lékařství a na statistiky vedené kriminální policií. Nechal odebrat otisky prstů, pořídit antropometrické fotografie, sestavit identikity, provést tělesné a balistické analýzy, porovnat zbraně používané při vraždách, odebrat vlákna a rezidua a prozkoumat je pod mikroskopem, analyzovat krev a sperma, provést toxikologické testy, detekci neviditelného inkoustu...

Wiener prostě udělal, co mohl. Jenomže žádná z analýz nic nepřinesla, stejně jako výsledky očitých svědků. Velmi rychle poznal, kde jsou jeho hranice, a stáhl se do ústraní. Nesměl vyslýchat nejbližší příbuzné oběti. Nesměl vyslovit slovo vražda. Nesměl o případu mluvit ani ve svých kancelářích... Nesmělo se nikde objevit,

že k takovému zločinu vůbec došlo a že Říše byla zasažena takhle zblízka.

Wienerovi se pouze podařilo rekonstruovat časový program oběti den předtím, než bylo nalezeno tělo. Ráno hrála tenis, pak šla na oběd s jednou ze svých přítelkyň. Odpoledne se potulovala po ulicích, na Kurfürstendammu si prohlížela výlohy... a pak zmizela.

Wiener pořád přešlapoval na místě, když v sobotu 19. srpna našli v Köllnischer parku u výběhu medvědů, nedaleko Muzejního ostrova, další tělo. Margareta Pohlová. Dvacet osm let. Rodným jménem Schmitzová, narozená ve Würtensbersku. Stejný způsob provedení. Podříznutí. Rozříznutí břišní dutiny. Odebrání reprodukčních orgánů a oblasti vaginy. Žádné boty.

Kripi zase nijak nepokročila, kromě jediné věci. Obě ženy se znaly. Obě chodily do klubu Wilhelm, což byl módní salon, jehož členky se scházely v hotelu Adlon. Když se policie na tenhle „salon“ vyptávala, zjistilo se, že je to jen voliéra, do níž se slétaly mladé manželky milionářských obchodníků a nacistických pohlavárů a tlachaly v ní o hadrech a o všem možném. Často se tomuto ženskému kroužku říkalo „Dámy z Adlonu“.

Wiener dal prohledat obrovský hotel, nechal vyslechnout personál, stálé i náhodné hosty, kteří tam pobývali kolem onoho data, ale nikdo se nesměl ani zmínit o vraždě. Policisté nesměli vyslechnout ani ostatní „dámy“ – to bylo příliš riskantní. Wienerovi se opět podařilo zrekonstruovat časový rozvrh posledního dne Margarety Pohlové. Opět nic zájímavého.

Wienerova hlášení začala být neurčitá. Omezovala se jen na spekulace o psychologickém profilu vraha. Hauptmann si například myslel, že vrah je kanibal nebo že útočí na ženy v převleku. *Jen hovadiny.*

Hnědý dům zareagoval.

Bylo třeba svěřit případ těm, kteří každý den zkoumali berlínské ulice i duše: gestapu. Šestadvacátého srpna byl oficiálně případem pověřen

pětatřicetiletý hauptsturmführer Franz Beewen. Nevěděl, proč si vybrali právě jeho. Měl sice za sebou brilantní kariéru (z pohledu gestapa), ale o kriminálním vyšetřování nevěděl vůbec nic. Gestapo bylo politickou policií, zatýkala oběti, nikoliv viníky.

Jeho jediným trumfem byla síť informátorů Geheime Staatspolizei. Od roku 1933 přestalo být Německo zemí a proměnilo se v pavučinu. Bylo rozděleno na *Gaue* (administrativní okresy). Každý *Gau* se dělil na *Kreise* (okruhy). Každý *Kreis* na *Ortsgruppen* (lokální skupiny). Každou *Ortsgruppe* tvořily *Zellen* (buňky). Každá *Zelle* tvořila *Blocks*.

Mistrovskou částí sítě byl *blockleiter*. Měl na starosti šedesát domácností, byl to špion ulice a běžného života. Funkcionář na nejnižším stupni žebříčku, jehož informace byly nejdůležitější.

Jak mohlo v takové síti dojít ke dvěma vraždám? Jak mohl vrah z pavučiny uniknout? K tomu se musel přičíst ještě fakt, že prakticky celý Berlín byl odposloucháván, že média byla každý den pečlivě cenzurována a že každý pracující člověk měl svůj spis v čísle 8 na Prinz-Albrecht-Straße. Během týdne Beewen prošel všechny záznamy, vypustil své muže, zalarmoval práškače a blockleitery – a nenašel nic.

Ten vrah byl naprosto neviditelný.

Dalším překvapením bylo, že když se chtěl Beewen setkat s Maxem Wienerem, zjistil, že hauptmann zmizel. Vypařil se? Deportovali ho? Zavraždili? Nedalo se to zjistit, ale nebyla to dobrá zpráva.

Beewen se vrátil k mravenčí práci. Znovu vyslechl manžele obětí, průmyslníka Wernera Bohnstengela a gruppenführera SS Hermannu Pohla. Ani to nepřineslo nic nového, kromě jednoho malého detailu – generál mu prozradil, že se jeho žena bála mramorového muže. Co to bylo za hovadinu?

Beewen pátral dál a získal další informaci: Margareta Pohlová chodila k psychiatrovi. Franzovi nedalo moc práce identifikovat Simona Krause a tak se ocitl tváří v tvář tomu prťavému pitomci. Beewen byl sice taky

zločinec, ale teď se cítil ztracený a bezradný. Měl co do činění s nějakým pošahaným vrahem, který přepadal ženy a choval se při tom jako řezník. Neměl s ním vůbec nic společného, on byl spíš pragmatický a profesionální vrah, nebyl šílený, neměl žádné záchvaty...

Zvedl zrak a zjistil, že už jsou na venkově. Slunce pomalu zapadalo a okolní pole se koupala v oranžovém, až trochu nechutném světle.

„Zastav tady!“ přikázal Beewen.

Než dojel do Brangbo, hauptsturmführer se pokaždé oddával stejnému rituálu.

10.

Franz Beewen stál uprostřed bramborového pole a začal se pomalu svlékat. Rozepnul si opasek a sundal blůzu. Zul si holínky a potom si stáhl kalhoty. Pečlivě věci složil a pak je šel položit na kapotu mercedesu. Když si svlékl oblečení plné prýmků, hodnostního označení a hákových křížů, měl pocit, že cestuje časem a že se vrací do kůže toho, kým kdysi byl.

Franz Beewen vždycky fungoval na jednu jedinou pohonnou směs, na nenávisť. Díky tomuto vnitřnímu vzteku a touze všechny pozabíjet se dokázal vyšplhat vzhůru po žebříčku a stát se tím, kým byl dnes.

Ale ne tak rychle, pěkně popořádku. Narozen v roce 1904 kousek od malého města Zossen, ležícího asi čtyřicet kilometrů jižně od Berlína. Rodina chudých venkovanů. Osamělý statek, drcený politickými zvraty. Vždycky se tam však v kurníku našlo něco k jídlu.

Prvních šest let života byl jenom obyčejný venkovský kluk, jeskynní dítě, které plnilo své povinnosti a sedělo přitom na plechovém kýblu ve smradu močůvky mezi bučícími krávy.

Ve škole průměrné známky, ale vášnivý zájem o dobrodružné romány. 1914. Nastala válka. Otce mobilizovali a o statek se musela postarat

matka. Ze začátku jen makal a nic nechápal. Jediné, co mělo nějakou cenu, byl dobytek, který celé dny mlátil.

1917. Otcе zasáhl plyn. Odvezli ho do vojenského špitálu Essenheim nedaleko Mohuče. Vrátil se odtamtud traumatizovaný, ochromený bolestmi a opilý nenávistí. Na statku se nic nezměnilo, kromě jistoty: jednou otce pomstí.

V té době měl Franz jedinou zábavu. Deset kilometrů od statku, poblíž Zossenu, se nacházel tábor pro válečné zajatce, kterému se říkalo „Tábor pŭlměsíce“, protože v něm byla spousta Arabů, černochů a Turků. Jakmile měl Franz trochu volného času, sedl na kolo a jel tam, jen aby viděl, jak nepřítel pomalu chcípá. Několikrát se mu podařilo dostat za ostnaté dráty a pokusil se zapálit vězňům stany. Neúspěšně.

1919. Návrat k normálu, nebo skoro k normálu. Otec pořád chodil po nemocnicích, na statek byla uvalena hypotéka (aby bylo z čeho platit otcovo léčení) a kluk si musel sbalit věci. *Mutter* chtěla, aby se Franz nemusel celý život dít, aby získal *Abitur* a poslala ho proto do internátu na střední školu do Postupimi. Nové možnosti, především sport.

Práce na statku mu zformovala tělo. Doposud to bylo jen známkou otroctví. Jenomže teď se svaly staly synonymem síly a vítězství.

Prvním krokem byla změna vzhledu. On, který se vždycky podobal jen špinavému venkovskému spratkovi, vsadil na disciplínu. Kratičké vlasy sedící na hlavě jako víko, vyholený krk.

Začal trénovat. Myslel na válku. Myslel na svého otráveného otce. Pracoval na každém svalu, na každé buňce svého těla, aby se z něj stal válečný stroj. Čistý nástroj pomsty.

Slyšel mluvit o árijcích, panské rase. To se mu líbilo. Nadřazení lidé se špetkou mysticismu. Bylo jedno, jestli byl ze statku, nebo ne, cítil, že je součástí *Volku*.

1923. Navzdory veškerému očekávání získal *Abitur* a vrátil se domů. Zkáza. Situace Německa se neustále zhoršovala. Francouzům nestačilo,

že Němce ponížili a vyždímali, teď obsadili i Porúří, zkonfiskovali průmyslové podniky a začali odvážet uhlí.

V celé zemi zavládla zima a hlad. Statek se hroutil pod tíhou dluhů. Matka a pomocník se dřeli marně; i teď aspoň zbývalo něco málo k jídlu a dřevo na topení.

Berlíňané, šílící hlady, brzy začali vytvářet tlupy plenící okolí. Franz je přivítal střelbou z pušky. Zabil několik mužů. Z těchto střetů si odnesl jediné – má talent na střelení. Talent na boj. Talent na válku. Bylo mu devatenáct. Musel přejít k činům.

Přihlásil se k NSDAP pod pořadovým číslem 24336, opustil statek a nastoupil do SA, do útočné jednotky (*Sturmabteilung*). Milice, která mlátila všechno, co se hýbalo, jménem několika idejí, tak naivních, že se jim posmívali i ve škole o přestávce. To bylo jedno. Osud ho povolal. Uniforma, disciplína a řád, i to se mu líbilo. Zapadalo to do jeho vzteku.

Objevil Berlín a cestou ničil všechno, co mu přišlo pod ruku. SA se rozvíjela a on byl u toho. Nepřestával lidem rozbíjet huby, jen tak, pro radost, a trénoval na válku. Věděl, cítil, že jednoho dne přijde jeho chvíle a bude bojovat proti nepříteli.

Matka ho žádala, aby zůstal na statku a pomáhal jí bránit svůj majetek. Snažila se ho přivést k rozumu, a tak mu jednoho dne prozradila, jak to bylo s tím otcovým plynem. Francouzi za to nemohli. Ten den se otočil vítr a poslal plyn zpátky Němcům. „Jestli se chceš někomu pomstít,“ křičela na něj, „tak se pomsti větru!“

Po této novince Franz plivl na matčinu bibli, vzal si věci a zmizel. Začátky v Berlíně byly těžké. Příslušníci SA byli neschopní surovci, kteří paradoxně ničemu nepomáhali. Ani vojákům, ani policii, ničemu. Milice opilců, pořádková služba, která spíš útočila, než by pomáhala. On moc nepil, nesmál se vtípům svých kolegů, neprojevoval žádné potěšení z rvaček. Fakt divnej chlap.

U SA dlouho nezůstal. V listopadu jejich šéf Hitler zorganizoval nepovedený státní převrat – během několika hodin se všechno posralo. Hitlera zatkli a SA rozpustili. Franz se ocitl zase na úplném začátku. Vrátil se nečekaně na statek a přistihl matku v náručí podomka. Vzal pušku, zastřelil ho a mrtvolu dal sežrat prasatům. S *Mutter* se domluvili, že kdyby došlo k vyšetřování, řekne, že podomek zdrhnul. I tak Franz na statku zůstat nemohl.

Chvíli žil v lese jako zvíře. Pak se vrátil do Berlína a stýkal se s podsvětím. Začal dělat vyhazovače, hlídače, kradl a dokonce zabíjel, prostě dělal všechno, za co mohl dostat zapláceno.

1926. Franzovi bylo dvaadvacet. Pořád byl statný, pořád nosil stejný účes, ale jeho sny o teutonské čistotě vzaly za své. V podsvětí se těšil skutečné reputaci nebezpečného a nekontrolovatelného násilníka. Všichni se ho báli, byl spíš gangster než nacista. Kým však přesně byl?

Snažil se krotit. Pravidelně navštěvoval otce, který trčel v psychiatrické léčebně – plyn mu poškodil plíce i rozum. Navštívil i matku, která přijala nového mladého podomka.

O rok později umřela. Franz přivlekl na pohřeb otce, který během obřadu pořád slyšel sykot plynu a hukot francouzských letadel. Jakmile pohřeb skončil, tančil na okraji hrobu, protože si myslel, že Němci vyhráli válku. Když začal močit na rakev, Franz ho pěstí omráčil a odvezl zpátky do blázince.

Neměl žádnou rodinu, žádné orientační body, žádné plány, sotva měl z čeho žít. V té době se dozvěděl, že Hitlera pustili z kriminálu a že SA dostala povolení znovu se zformovat. Vrátil se do ní. Nadřizení si ho všimli díky jeho inteligenci, bojových schopností a oddanosti – Franz se SA oddal tělem i duší, nic jiného neměl. Navíc měl dokonalý profil: pocházel z venkova a jeho otec byl válečný hrdina. Poslali ho do Vídně, aby tam studoval metody stranické propagandy a organizaci jednotek. Byl velmi vnímavý.

Na jaře roku 1928 získala SA znovu povolení nosit uniformu. Tento moment změnil Franzovi život. Pořadovým krokem pochodoval na přehlídkách a velel své vlastní jednotce, byl příkladem pro všechny. Ve skutečnosti ani na okamžik nevěřil, že by tahle banda kreténů mohla převzít politickou odpovědnost. Museli se dostat k moci volbami, nikoliv obušky nebo puškami.

Hitler v něm vyvolával rozpaky. Tenhle magor plácal nesmysly s výrazy a mimikou komedianta, který byl spíš k smíchu. Jenomže očividně působil na dav. Franz to mohl posoudit, protože na mítincích fungoval jako pořádková služba.

Jednou mu uložili důvěrný úkol, zapálit Reichstag. Bez problémů. Tahle operace ho však o několik dní později málem stála kulku do týlu.

Pověřili Beewena úkolem v úkolu. Než zapálil Reichstag, měl vynést oblíbené křeslo Hermanna Göringa. Udělal to, ale předtím křeslo vyfotil „in situ“, obklopené plameny. Následující den osobně křeslo doručil na Göringovu soukromou adresu a potají ho znovu vyfotografoval. Umístil fotku dokonce do *Völkischer Beobachter*, v němž vyšel článek o požáru. Stačilo dát obě fotografie vedle sebe, aby člověk pochopil.

Aniž se snažil všechno uvést na pravou míru, zašel za Ernestem Röhmem, šéfem SA, obě fotky mu ukázal a ujistil ho, že kdyby se mu něco stalo, pošle obě fotografie do novin. „Tisk máme ve svých rukách,“ odpověděl mu Röhm. „Já mluvím o zahraničních novinách.“ Už o tom nikdy neslyšel. Byl dokonce povýšen.

Jeho instinkt mu napověděl ještě jinou věc: Hitler už po svém jmenování kancléřem SA potřebovat nebude. Naopak, tato armáda ozbrojených a čím dál nekontrolovatelnějších surovců ho rozčilovala. Hlavně její šéf Röhm měl příliš velkou hubu, a navíc to byl buzerant.

Beewen opustil řady SA a stal se spolupracovníkem policie. Göring u policistů vyměnil obušky za pistole. „Je lepší zabít nevinného než nechytit viníka,“ varoval. Beewen se cítil jako ryba ve vodě.

O rok později, během Noci dlouhých nožů, kdy byli všichni vedoucí činitelé SA pozabijeni, měl Beewen zase čuch. U policie postupoval vzhůru – bývalý zabiják SA, bývalý darebák z berlínského podsvětí měl rozhodně všechny požadované kompetence, ale cítil, že se znovu ocitl ve slepé uličce.

Moc nepatřila policii. Patřila SS.

Požádal o přijetí. Měl dokonalou složku. Okamžitě byl přijat k Schutzstaffel se zaměřením na gestapo. Šplhal se po všech žebříčcích hodných jeho kalibru, avšak nejen to. Beewen byl rozený vůdce. Řídil své jednotky mistrovskou rukou, nebál se jít do terénu a neměl nic společného s úředníky, z nichž se skládala velká část gestapa. V případě něčeho skutečně tvrdého s ním mohli počítat.

Proto mu na krk spadl ten zkurvený případ.

Všichni věděli, že Beewen se chce dostat do Waffen-SS nebo k wehrmachtu. Každopádně chtěl na frontu, jakmile vypukne válka. Franz byl voják a chtěl bojovat.

Aby ho motivoval, jeho nadřízený, obergruppenführer Otto Perninken, mu řekl:

„Vyřešte tenhle případ a já se osobně postarám o vaše převelení.“

Beewen kývl, srazil podpatky a zvedl ruku k pozdravu „*Heil Hitler*“. Byl zklamaný. Jeho osud závisel na šíleném vrahovi, který kuchal hodné holky v parcích. Co s tím má asi tak proboha dělat?

Za pár dní Německo přepadne Polsko. Tahle operace vyvolá druhou světovou válku a on zůstane trčet v Berlíně a bude lovit psychopata, který zabil jen dvakrát. Už jenom to číslo bylo směšné. V nacistickém Berlíně jakýkoliv vrah hodný tohoto jména už zabil desetkrát víc lidí...

„Herr hauptsturmführer...“

Beewen se vytrhl z myšlenek. Pomalu se stmívalo a celá krajina rudla jako v koupeli krve. Uvědomil si, že se mezitím převlékl a vůbec si toho nevšiml.

Pečlivě uložil uniformu do kufru mercedesu a šel si sednout na zadní sedadlo. Měl na sobě úzké šedé kalhoty, košili s krátkými rukávy a plátěnou blůzu. To bylo všechno, co našel ve skladu gestapa, kde skladovali věci po popravených nebo vyslýchaných.

Tentokrát nebyly ani na blůze, ani na kalhotách stopy po kulkách nebo krvi. Byl připravený postavit se svému otci.

11.

Pokaždé, když přijel k psychiatrickému ústavu v Brangbo, zažil stejný fyzický pocit, čichovou halucinaci: hořčičný plyn.

Cítil pach smrti, pronikající skrz gumové masky a kůži holínek, pod blůzy a krátké pláště, který se vloudil v letech 1914–1918 do zákopů a zničil jeho otce.

Během války byla absence *Vater* jako tichem před bouří. Franz se neustále motal kolem matky. Nic neviděl, nic neslyšel, nemluvil. Čekal na otce, to bylo všechno. Dokonce nevnímal špatné zprávy, přicházející do vesnice (zákopy, plyn, mrtví). V jeho očích byl „táta“ Rienzim, Lohengrinem, Parsifalem. Nezranitelným. Vysmíval se kulkám a šrapnelům. Přežil násilí v zákopech.

Když dvanáctiletý Franz otce znovu uviděl ve vojenské nemocnici v Essenheimu, nepoznal ho. Oči: spálené. Už nic neviděl. Plíce: spálené. Už nemohl dýchat. Sliznice spálené. Ten neznámý člověk na posteli už byl jen spálený cár masa.

Na matčino naléhání musel sám sebe uprostřed toho chaosu křiku a sténání přesvědčit, že ta troska je jeho rodič, jeho hrdina. Tohle zklamání ho ovlivnilo na celý zbytek života. S kapesníkem na ústech zůstal stát u čela otcovy postele a viděl zvláštní věci. Za prvé proud krve: v té době se praktikovalo pouštění žilou, aby se uvolnil přetlak v žilách lidí zasaže-

ných plynem. Za druhé: roztok jedlé sody, kterým jim vymývali oči, ústa a rány. A pak antiseptické roztoky s trochou kolínské, kterými se umývala podlaha pokálená nemocnými... Svět zasažených plynem byl tekutý, nikdy nedostávali pevnou stravu, trávení vyžadovalo moc kyslíku...

Leželi tam mrzáci, požíraní blechami a štěnicemi, ti, kteří už neměli ruce, nohy ani obličej. Kterí strašně páchli. Měli prosáklé obvazy a zaničené rány. Někteří se potulovali v sále plném kouře z kamen. Vyděšený Franz upřeně zíral na zem, aby je neviděl. Pamatoval si jen muže-mumii, s hlavou celou zafačovanou, který otvíral všechny šuplíky a hledal svoje uši.

Leželi tam taky zbabělci, ti, kteří si uřízli prst nebo spolykali střelný prach, aby dostali žloutenku. Ti čekáním o nic nepřicházeli. Jakmile budou vyléčení, zastřelí je, nebo pošlou zpátky na frontu.

A konečně tam byli blázni. Ti, kteří se nedokázali vyrovnat s traumatem zákopů. Třásli se, gestikulovali a řvali. Pořád bojovali. Říkalo se tomu „bitevní hypnóza“, „*shell shock*“ nebo „granátová nemoc“. Většina se z toho za pár týdnů vyléčila, ale někteří, jako třeba jeho otec, upadli do demence.

„Jsme tady.“

Uprostřed nicoty byl ústav v Brangbo jen cihlovou ruinou vsazenou do pusté krajiny. Zapomenutá budova stojící v pochmurném okolí. Tahle prostá dekorace odpovídala situaci: mentálně nemocní sem chodili umírat, nikoliv se léčit.

Co se týkalo názoru strany na duševně nemocné, Beewen si nedělal žádné iluze. Degenerovaní lidé představovali slabý článek řetězu a jejich životní příšlo státní pokladnu draho. Stačilo vyjít na ulici a vidět plakáty vyřvávající taková hesla, nebo jít do kina a před hlavním filmem shlédnout propagační snímky s pochechtávajícími se a pokřikujícími blázny... V titulcích se objevovaly sumy, které musí stát platit za takové zrůdy. Bylo to tolik peněz, které pořádná německá rodina nebude nikdy mít...

Franz se snažil najít nejlepší nemocnici. Setkal se jen se spěchajícími a pohrdavými psychiatry, nenávidějícími své pacienty. Pokoušel se najít nějakou soukromou kliniku, ale s jeho platem gestapáka si nemohl takový ústav dovolit.

Takže Brangbo...

Jediným pozitivem tohoto starobince byla jeho ředitelka. Minna von Hassel, krásná brunetka, se o své nemocné starala, jako by to byli její vlastní děti. Zpočátku si Beewen myslel, že je to jeptiška nebo něco takového, ale vůbec ne. Gestapo o ní vedlo spis. Patřila k jedné z nejbohatších rodin v Berlíně. K aristokratům, kteří se vrhli na stavbu říšských dálnic. Minna se narodila jako baronka, k rodinnému bohatství se však obrátila zády, stala se psychiatrickou a začala se věnovat vyvržencům. *Klobouk dolů.*

Franz téhle ženě zároveň nedůvěřoval, moc přemýšlela a myslela si, že je silnější než režim. Hlavně byla skutečně krásná. Když ji potkal, z jejího úzkého obličejce a z černých, skoro orientálních očí, se mu vždycky zatočila hlava. Ztrácel svou ráznost, začal se chovat jinak, váhal...

Ve skutečnosti se cestou do Brangbo nepřevlékal kvůli otci, kterého děsily všechny uniformy, ale kvůli Minně von Hassel, která naprosto otevřeně nenáviděla SS.

Mercedes projel branou – jednou z děr v cihlové ohradě – a zaparkoval na dvoře. Beewen vystoupil z auta a v soumraku se zahleděl na obvyklé divadlo kolem sebe. To, čemu říkali „zelinářská zahrada“, byl jen neurčitý terén zarostlý plevelem, ale možná se tam dvěma nebo třem magorům podařilo něco zasadit. Když už se zmínil o bláznech, byli tam, všude kolem něj, zachumlaní ve špinavých prostěradlech nebo v rozepnutých blůzách a motali se jako duchové.

Franz znovu ucítil pach hořčičného plynu, pach šílenství. Nebo pach svého vlastního strachu, že uvidí otce. Toho neznámého člověka s vyzá-

blým obličejem a s tělem jako kostra, který mu bude nadávat jako pokaždé a bude si v deliriu mumlat věci, které neměly hlavu ani patu.

Nejhorší ale bylo, že se v něm viděl jako v zrcadle – z knih se dozvěděl, že šilenství je často dědičné...

12.

„Jak mu dnes je?“

„Je stabilizovaný.“

Právě oslovil ošetřovatele Alberta, kterého znal a jenž byl jediným nacistou mezi ošetřujícím personálem v Brangbo.

„Včera měl těžký záchvat...“

Beewen pokrčil rameny. Od války měl otec těch těžkých záchvatů spoustu, spíš to vypadalo pořád stejně.

Bez dalšího komentáře vykročil za tím hovadem (Albert byl skoro tak velký jako on a musel vážit nejmíň 120 kilo), které zamířilo k levému křídlu, k budově s jednotlivými celami. Beewen pořád nechápal, jestli mít samostatnou celu bylo privilegium nebo trest.

Uvnitř se vydali dlouhou chodbou s betonovou podlahou, na níž se válela suť. Na pravé straně se táhla řada železných dveří. Moc se to tady nelišilo od vnitrostátního vězení gestapa. Franz si často říkal, že mezi oběma zařízeními existuje souvislost příčiny a následku, že v Brangbo platí za hříchy, kterých se na gestapu dopustil.

Albert kráčel před ním, měl na sobě špinavou blůzu a cestou cinkal v kapse svazkem klíčů. Za železnými dveřmi řvali blázni. Jiní seděli na zemi a vzlykali do prachu.

Náhle, bez sebemenšího důvodu, se Franzovi v mysli zjevila vzpomínka. Vzpomínka na jeden ze vzácných okamžiků, kdy si vyrazili do Berlína na rodinný „výlet“. Na nádherné letní odpoledne na Unter den Linden,

aleji plné lip. Otec v košili a kalhotách vytažených až k pupku se usmíval do slunce. U nohou se mu chvěly stíny listoví. Bylo to jako lehké chvění samotného času, jako mžik před očima.

Franz k němu utíkal a taky se z plna hrdla smál, ale ve vzpomínce neviděl sebe, viděl otcův úsměv. Muselo mu být tak osmnáct. Ještě teď si to pamatoval naprosto přesně. Takové výlety byly strašně vzácné. V takových chvílích bylo štěstí takřka fyzické, úplně mimo vědomí.

„Tak.“

Albert konečně našel správný klíč. Zrezivělé dveře zaskřípaly o podlahu. Beewen si vzpomněl na ordinaci Simona Krause; tady to mělo daleko k tlustým kobercům a koženým křeslům.

„A ty jsi kdo?“

Otec ho už několik let nepoznával. Nebyla to známka degenerativních změn mozku, spíš prohraného boje vědomí s rakovinou šílenství. Tato demence se nekonečně rozmnožovala dělením nemocných mozkových buněk.

„Tati, to jsem já, Franz, tvůj syn.“

„Lež!“

Peter Beewen seděl na lehátku a zády se opíral o kout mezi dvěma stěnami. U nohou mu ležela zmačkaná deka, jejíž stáří ani barva se nedaly určit. Na sobě měl jakousi šedivou tuniku se zaschlými exkrementy.

Franz k němu vykročil. Albert za ním zavřel dveře. Cela neměřila ani deset metrů čtverečních. Cementové stěny a podlaha. Lehátko zapuštěné do zdi. Zamřížované okénko pod stropem. Rohy byly vycpané skelnou vatou. Pro otce přirozené prostředí, v němž žil už dvacet let.

Beewen se přibližoval opatrně. Otec byl pořád ještě schopný nakoapat ho do koulí. V tuto chvíli však seděl schoulený na matraci, vyděšený a zranitelný, přesně jako všichni ti imbecilové, které Beewen každý den zavíral na gestapu.

I přes spoušť napáchanou plynem a dlouhá léta v blázinci byl otec ještě pořád hezký chlap. Protáhlé pravidelné rysy, světlé oči připomínající mořskou jeskyni, světlou, hlubokou a tak modrou, že měla sílu čistého pigmentu. *Vater* měl na hlavě pořád ještě hustou bílou hřívu, kterou připomínal vikinského krále.

Jenomže všechno kazilo to, jak byl hubený. Jako kdyby se na té krásné tváři vystavovaly všechny mechanismy. Všechno bylo vidět, vrásky, svaly a kosti, jako kdyby byl stažený z kůže.

„Nechod' blíž!“

Peter Beewen se na lehátku schoulil do klubíčka. Byl stejně vysoký, jako Franz, ale vážil nejmíň o polovinu, možná dokonce o dvě třetiny míň. Vypadal jako složitá skládačka z kostí, potažená tenkou vrstvou kůže.

„Tati, buď rozumný.“

„Říkám ti, aby ses nepřibližoval! *Mistker!* To tys mě sem nechal zavřít.“

„Tati...“

„Drž hubu! Všichni jste se proti mně spikli...“

Někdy to mělo různé variace, avšak podstata těch obsesí byla pořád stejná. Zavřeli ho, aby ho umlčeli, protože znal rozhodující tajemství Velké války. Věděl například, kdo zasadil tu „*Dolchstoß*“ (ránu dýkou do zad), kdo Němcům prohrál válku.

Bylo to paradoxní, ale Franz musel konstatovat, že kromě těchto důkazů absolutní demence je jeho otec naprosto zdravý. Sice tady úplně blouznil, ale jinak byl ve formě... Druhou bizarností bylo, že tahle kalvárie se stala součástí Beewenova života. Dokonce to byl základní kámen všeho. Gestapáková láska se mohla něčeho zachytit, i když se jednalo o tuhle trosku, plnou nenávisti.

„V zákopech jsem viděl chlapy, který už měli všeho plný zuby,“ pokračoval nemocný, „výbuchů a třaskání šrapnelů, svírali ruce v pěst a zapávali si uši, takhle...“

Napodobil je. Zacpal si uši a vytřeštil oči.

„Ale když ses na ně podíval líp, viděls, že jsou přefiknutý vejpůl.“
Rozesmál se. „Zakrývali si uši, ale už neměli nohy!“

Tohle taky *Vater* pořád opakoval jako refrén: hrůzy zákopů, které vypadaly naprosto iracionálně, ale přitom to byla pravda.

„Viděl jsem rozpuštěný mrtvoly koupající se v lidském sádle, děti s utrženýma hlavama a jejich matky, který zešilely a motaly se pořád dokola, kamarády proměněný v rudý bláto...“

Franz ho roztržitě poslouchal. Co tady, proboha, dělá? Neměl by být v Berlíně a hledat toho svého vraha žen?

Peter zmlkl. Pod houštím obočí připomínaly jeho oči modrý plamen hořáku, schopného zapálit skelnou vatu.

„Ty jsi můj syn, že jo?“

„Ano.“

„Jak se má tvá matka?“

„Je mrtvá, tati. Už pomalu patnáct let.“

„Samozřejmě. Zabili ji, to je jasný. Ale ona si to zasloužila.“

„Tati...“

Starý páprda se zvedl. S tou protáhlou královskou vizáží, která jako by měla na hlavě kožešinový baret, by mohl klidně hrát divadlo.

„Co? Vždyť to byla přece ona, která mě sem nechala zavřít!“

Matka neměla na výběr. Když se mu zlepšil stav plic, museli připustit, že mozek je úplně vypálený. Beewenovým začala kalvárie. Malá penze na přežití, dny strávené v autobusech na cestách po blázincích...

„Ale mě nedostanete!“

Franz zahájil pravidelný rituál. Klekl si na jedno koleno a vzal otce za ruku.

„Tati, nikdo ti nechce ublížit. Jestli jsi tady, tak jen proto...“ (pokaždé na tomto místě klopýtł) „...že to bylo třeba, chápeš?“

Otec si náhle pohybem ruky vyžádal ticho.

„Mlč. Slyšíš?“

„Ne.“

„POSLOUCHEJ!“

Beewen nereagoval.

„Teď slyšíš?“

„Co?“

„Ten zvuk... ten zvuk v trubkách.“

Franze vždycky překvapily zvraty v otcově myšlení. Peter Beewen strávil větší část života jako venkovan, osévající a orající pole, demence však probudila netušené zóny v jeho mozku. Představoval si nemožné scény, stavěl komplikované příběhy a podával důkazy překypující kreativity.

„Zase to pustili,“ řekl. „Normálně to dělají jen v noci.“

„O čem to mluvíš?“

„O tom sykotu, to dělá plyn... Pomaličku nás chtějí otrávit. V noci, když spíme, tak pustěj plyn... Ukážu ti to.“

Dvěma kroky přeběhl místnost (v naboso obutých vojenských botách) a ukázal na trubky přivařené ke zdi.

„Podívej...“ (Jeho dlouhé prsty se podobaly suchým větvím v zimě bez konce.) „Vidíš, plyn pouštěj těmahle trubkama, jsou děravý... Zabíjej nás ve spánku...“

Jeho blouznění bylo jako obvykle skvěle vystavěné. Člověk by mu skoro uvěřil.

„Tati, neboj se. Ty trubky jsou sice ve špatném stavu, ale je to jen centrální rozvod tepla.“

„Jak můžeš bejt tak blbej!“

Vyskočil... Byl stejně vysoký, jako jeho syn.

„Ne! To já jsem blbej!“ vykřikl, jako by to všechno byla hrozná fraška. „Ty jsi jeden z nich. Patříš k tý armádě ksindlů, která se snaží zničit poražený, spálit zbytečný, všechny ty, který si nechali usmažit duši ve jménu vlasti!“

„Německo se hodně změnilo, tati. Zase se začíná zvedat a...“

Otec vybuchl smíchy. Jistota přesvědčení byla evidentně jeho hnací silou.

„Německo tancuje na našich mrtvolách, synu! A jsou to tvoje holínky, který dupou po mý držce. Umřu otrávenej plynem tvejš šéfů!“

„Tati...“

Stařec si odplivl na zem. Rozhovor skončil.

Franz jako vždycky vyšel z cely v šoku. Hrdlo měl vyschlé a v očích ho pálily slzy. A jako vždycky ho osvěžila myšlenka, že otce pomstí. Půjde na frontu. Zabíjet Francouze...

Situace teď byla naprosto jasná. Německo napadne Polsko. Francie a Anglie budou muset reagovat. Začne druhá světová válka a on bude v první linii.

Ale ještě tu byl ten případ s...

„Jak vám dnes připadal?“

Franz se otočil. Před ním stála Minna von Hassel, se zkříženými pažemi a se semišovou vestou přehozenou přes ramena. Ve svých dlouhých a jemných prstech držela kouřící cigaretu. Obraz se dokonale hodil k okolní dekoraci: cihlová zeď, pomalu dohořívající v rudém soumraku.

Ve zlomku vteřiny Beewen pochopil, že přijel do Brangbo, aby ji viděl.

13.

Beewen si spis Minny von Hassel přečetl nejmíň tisíckrát. Rodiče aristokrati a komunisti (a taky milionáři), kteří uprchli do USA. Vynikající školní výsledky. Praxe v několika berlínských psychiatrických nemocnicích a potom danajský dar: místo ředitele ústavu v Brangbo. Když baronka Minna von Hassel tenhle post přijala, stala se první ředitelkou

nemocnice v Německu a zároveň nejmladší v dějinách oboru. Svobodná, bezdětná a taky silná alkoholička.

„Co vám mám povídat?“ řekl a snažil se potlačit emoce. „Dvacet let ho jezdím jednou týdně navštěvovat a nikdy jsem nezaregistroval žádné zlepšení. Určité zhoršení, to ano, ale lepší to nikdy nebylo.“

Minna zasněně potáhla z cigarety. Ve volutách růžového kouře jako by se odrážely její myšlenky.

„To je prokletí naší profese,“ odpověděla rezignovaně a zároveň jako kdyby ji to netrápilo. „My pacienty neléčíme. Ulehčujeme jim život. A to ještě jen někdy.“

„Aspoň se nesnažíte nic předstírat.“

V úsměvu se jí zvedly koutky úst, takže vypadaly jako uvozovky.

„Pojďte, půjdeme odsud.“

Zamířili k bráně. V zahradě se potulovali nemocní, jako by právě vylezli z hrobu. Někteří ještě měli na sobě svěrací kazajky, jejichž rozvázané rukávy vláceli po zemi. Jiní byli zohyždění válečnými traumaty.

Franz nikdy v životě neviděl tak ponuré místo – a to přitom znal různá prokletá místa. Jakmile však prošli branou, cítil se šťastný.

Vrhal postranní pohledy na Minnu, která kouřila jako puberťačka, držela cigaretu v natažených prstech. Všiml si vesty, kterou měla přehozenou přes sebe. S trásněmi vypadala, jako by se vynořila z nějakého westernu. Tohle bizarní oblečení mu připomnělo romány Karla Maye, které hltal jako kluk.

Minna von Hassel se vždycky oblékala poněkud zvláště. Ten den měla na sobě džínové kalhoty, což bylo zvláštní plátno pocházející taky z Ameriky, a boty jako pro panenky, s přezkou ve tvaru písmene T na nártu.

Beewen se o ženy nezajímal. *Ztracený čas*. Ale Minna von Hassel představovala výjimku. Uprostřed ruiny, které se říkalo „psychiatrický ústav“, se zarostlou plochou, které se říkalo „zelinářská zahrada“, působila jako solidní člověk, vzbuzující důvěru.

Fyzicky nebyla jeho typ. Franz snil o pořádné *Frau*, opulentní blondýně s mohutným poprsím a s půllitrem piva v ruce. Jeho myšlení – jeho touhy – se pohybovaly po vyjetých kolejích, jednotvárných jako ty slavné dálnice třetí říše.

Baronka von Hassel nicméně měla křehkou postavu a neměřila víc než metr šedesát. Vlasy měla černé, hodně nakrátko ostríhané. Její účes měl na něj vždycky takový účinek, že se mu sevřelo srdce. Její tvář ho hypnotizovala. Byla oválná, bledá jako mouka na chleba, s vyhlazenými obrysy; její černé oči se podobaly dvěma inkoustovým skvrnám, které se neustále rozpijely na savém papíře. A tím savým papírem byl on.

„Děláme pro vašeho otce maximum,“ pokračovala. „I tak můžeme jen zmírnit jeho utrpení. Vysvobodit ho ze svěráku, v kterém ho drží jeho psychika.“

Nesnášel způsob, jakým mluvila. Intelektuální slova, která brala věci jen do pinzety, aby si neušpinila ruce. Jeho otec byl blázen a jeho šílenství bylo morbidní. *Nikoliv takové, jaké se popisuje v knihách.*

„Dnes mi říkal o plynu.“

„Ano, to je jeho nová obsese. Otravujeme pacienty a v noci jim puštíme trubkami plyn.“

„Co si o tom myslíte?“

„Máte na mysli tu techniku?“

Franz nevěděl, co by měl odpovědět.

„Promiňte, žertovala jsem. Bylo to ode mě nemístné. Když člověk zná příběh vašeho otce, tak mu přijde normální, že ho pronásleduje představa puštěného plynu, v té či oné formě.“

Kráčeli po prašné cestě, vedoucí poli suchými jako popelníky. Franz se nenápadně nadechl toho vzduchu páchnoucího hlínou a hnojivem. Pole se táhla, kam až oko dohlédlo, až na obzor, za nímž se v dálce nebe koupalo ve zlaté lázni. Beewen se na tu okolní krásu díval s pohrdáním. Měl v sobě snobství venkovanů.

Baronka se zastavila, aby si od první cigarety připálila druhou a pak zvedla oči k nebi. Točilo se na něm hejno migrujících ptáků. Letěli příliš vysoko, než aby je Beewen rozeznal, ale vsadil by se, že to jsou čápi. Jejich klouzavý soustředěný let se nedal splést.

„Víte, kdy nám spadnou na hlavu?“ zeptala se Minna a sledovala ptáky očima.

„O čem to mluvíte?“

„O bombách.“

„Mám tak nízké postavení, že se dozvím novinky ve stejnou dobu, jako ostatní.“

„Ale něco se říká, ne?“

„Jsou to opravdu jen řeči. Nikdo přesně nezná führerova rozhodnutí.“

Následovalo ticho. Zlato. Ptáci. Její orientální profil...

„Znáte psychoanalytika Simona Krause?“

„Velmi dobře. Studovali jsme spolu na univerzitě.“

„Co si o něm myslíte?“

„Je to génius.“

Tahle odpověď ho rozčílila.

„A jinak?“

„Pohledný hajzlík.“

„Ublížil vám?“

Minna se usmála – v jejím úsměvu se odrazilo několik staletí aristokratické nadvlády. Beewen měl chuť dát jí facku.

„Vůbec ne. Ale když je někdo tak nadaný jako on, nemá právo zkazit si talent tím, že se stane psychoanalytikem pro dámy. Měl by být tady, vedle mě. Je to však silnější než on. Je to gigolo a navíc podvodník. Kdysi vyráběl amfetamin a prodával ho jiným studentům.“

Dlouze si potáhla z cigarety a pak se jí do tváře vrátil zasněný výraz.

„Simon Kraus... Když jsem četla jeho disertační práci, byla jsem v šoku. Nikdy jsem nečetla něco tak skvělého, tak výborně napsaného...“